

2021

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΩΟΤΟΚΩΝ ΟΡΝΙΘΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΤΡΟΦΗ

ΕΚΔΟΣΗ 2η

Γεωργία Δαμιανάκη, Χρυσούλα Δηλέ
Ιφιγένεια Αυδίκου – Κατερίνα Μαρίνου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ, ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

30/4/2021

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 *4*

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ *4*

ΓΕΝΙΚΗ *4*

- ***ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ*** *5*
- ***ΓΕΝΙΚΗ*** *5*
- ***ΕΙΔΙΚΗ*** *7*
- ***ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ*** *7*
- ***ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2*** *8*
- ***1. ΟΡΙΣΜΟΙ*** *8*
- ***2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ*** *9*
- ***Εμπλουτισμένοι κλωβοί*** *10*
- ***II Εναλλακτικά συστήματα*** *12*

i) Δάπεδο με στρωμνή ή αχυρώνας: *12*

- ***ii) Ελεύθερης βοσκής*** *14*
- ***iii) Βιολογικής παραγωγής*** *16*
- ***ΕΓΚΡΙΣΗ – ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ – ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ(ΚΩΔΙΚΟΥ) ΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΕΚΤΡΟΦΗΣ*** *17*
- ***ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3*** *22*

1. ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ *22*

- ***2. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ ΚΑΙ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΟΥ ΜΟΝΑΔΑΣ ΩΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΟΡΝΙΘΩΝ*** *27*

- ***ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΕΙΣ*** *31*

- ***3. ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΕΙΣ – ΚΥΡΩΣΕΙΣ-ΑΡΘΡΟ 23/Ν4235/2014*** *32*

- ***Διαχείριση κόπρου*** *42*

Η κόπρος πτηνών οδηγείται σε εγκαταστάσεις: *42*

- ***ΕΥΖΩΙΑ*** *43*

1. Γνώση σε βασικά θέματα ζωοτεχνίας *45*

2. Ικανότητες στην εκτροφή των ζώων *45*

3. Προσωπικά χαρακτηριστικά *45*

- ***ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ Ι*** *46*

- ***ΑΙΤΗΣΗ - ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ*** ***46***

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΙΙ ***49***

- ***ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΩΟΤΟΚΩΝ ΟΡΝΙΘΩΝ*** ***49***

Ι. ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΚΤΡΟΦΗΣ 50

- ***ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΙΙΙ,*** ***56***
- ***ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΩΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΟΡΝΙΘΩΝ ΠΟΥ ΕΠΙΛΕΧΘΗΚΑΝ ΓΙΑ ΕΛΕΓΧΟ*** ***56***
- ***Υπόδειγμα IV (Πίνακας1) Απόφαση 778/2006/ΕΚ*** ***57***
- ***ΠΙΝΑΚΑΣ 2*** ***58***
- ***ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΩΟΤΟΚΕΣ ΟΡΝΙΘΕΣ*** ***58***
- ***ΠΙΝΑΚΑΣ 3*** ***64***
- ***Υπόδειγμα V (Πίνακας 4)*** ***65***
- ***Υπόδειγμα VI*** ***66***
- ***ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι*** ***68***
- ***Γενικά*** ***70***
- ***Προσωπικό*** ***70***
- ***Κτήρια*** ***71***
- ***Πυκνότητα εκτροφής και ελευθερία κινήσεων*** ***72***
- ***Κούρνιασμα*** ***73***

Υλικά εμπλουτισμού ***74***

Κατάλληλα υλικά εμπλουτισμού είναι: ***74***

- ***Στρωμνή*** ***77***

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

ΓΕΝΙΚΗ

- ***ΟΔΗΓΙΑ 98/58/ΕΚ*** 20.07.1998 «για την προστασία των ζώων στα εκτροφεία »(Πληροφορίες σχετικά με τις εγκαταστάσεις).
- ***ΟΔΗΓΙΑ 2002/4/ΕΚ*** 30.01.2002 « περί της εγγραφής σε μητρώα των μονάδων στις οποίες διατηρούνται όρνιθες ωοπαραγωγής που καλύπτονται από την οδηγία 1999/74/ΕΚ του Συμβουλίου»
- ***ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) 1234/2007*** 22.10.2007 «για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των γεωργικών αγορών και ειδικών διατάξεων για ορισμένα γεωργικά προϊόντα (Ενιαίος κανονισμός ΚΟΑ)».
- ***ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) 589/2008*** 23.06.2008 «για τον καθορισμό λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού(ΕΚ) 1234/2007 σχετικά με τις προδιαγραφές εμπορίας των αυγών».
- **ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 1069/2009** ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 21ης Οκτωβρίου 2009 περί υγειονομικών κανόνων για ζωικά υποπροϊόντα και παράγωγα προϊόντα που δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1774/2002 (κανονισμός για τα ζωικά υποπροϊόντα).
- **ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 142/2011** της επιτροπής της 25 Φεβρουαρίου 2011
  για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 1069/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί υγειονομικών κανόνων για ζωικά υποπροϊόντα που δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο και για την εφαρμογή της οδηγίας 97/78/ΕΚ του Συμβουλίου όσον αφορά ορισμένα δείγματα και τεμάχια που εξαιρούνται από κτηνιατρικούς ελέγχους στα σύνορα οι οποίοι αναφέρονται στην εν λόγω οδηγία. *(Παράρτημα **XI**, Καν.142/2011, Παράρτημα **V**, Καν.142/2011)).*
- **ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 625/2017** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, (κανονισμός για τους επίσημους ελέγχους) (Άρθρο 18.2 vi).

- β) κατά παρέκκλιση από το στοιχείο α) όσον αφορά τα πουλερικά και τα λαγόμορφα, την επιθεώρηση πριν από τη σφαγή, που πραγματοποιείται από επίσημο κτηνίατρο, υπό την εποπτεία του επίσημου κτηνιάτρου ή, όταν υπάρχουν επαρκείς εγγυήσεις, υπό την ευθύνη του επίσημου κτηνιάτρου.
- **ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2019/723 της Επιτροπής, της 2ας Μαΐου 2019**, σχετικά με τον καθορισμό κανόνων για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το τυποποιημένο υπόδειγμα που πρέπει να χρησιμοποιείται στις ετήσιες εκθέσεις που υποβάλλουν τα κράτη μέλη.
- **ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2019/2035 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ** της 28ης Ιουνίου 2019 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2016/429 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τους κανόνες που διέπουν τις εγκαταστάσεις στις οποίες διατηρούνται χερσαία ζώα και τα εκκολαπτήρια, καθώς και την ιχνηλασιμότητα ορισμένων δεσποζόμενων χερσαίων ζώων και αυγών για επώαση

ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

ΓΕΝΙΚΗ

- ***ΠΔ 374/2001* ΦΕΚ(Α 251/2001)** « Προστασία των ζώων στα εκτροφεία », σε συμμόρφωση προς την οδηγία 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου και σε εκτέλεση της Απόφασης 2000/50/ΕΚ της Επιτροπής, για την κατασκευή θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ανάγκες των πτηνών σε φωτισμό, αερισμό και καθαριότητα, να ληφθεί πρόβλεψη τρόπου απομάκρυνσης της παραγόμενης κοπριάς καθώς και η εφαρμογής των απαιτούμενων μέτρων βιοασφάλειας.
- **Ν 3874/2010 (ΦΕΚ 151/Α/2010) :** Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων.
- **ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ 434/82574/2014 - ΦΕΚ 1710/Β/26-6-2014:** Καθορισμός των συντελεστών των κριτηρίων επιμέτρησης που εφαρμόζονται για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων του άρθρου 23 του Ν. 4235/2014 (Α΄32) στους τομείς των τροφίμων, της υγείας και προστασίας των ζώων και της διαχείρισης ζωικών υποπροϊόντων.
- **ΝΟΜΟΣ 4235/2014:** Διοικητικά μέτρα, διαδικασίες και κυρώσεις στην εφαρμογή της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας στους τομείς των τροφίμων, των ζωοτροφών και της

υγείας και προστασίας των ζώων και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας.(τομέας Ε, προστασία των ζώων) και ισχύει (άρθρο 43).

- **Υ.Α. 1420/82031/2015, (ΦΕΚ 1709/Β/17.8.2015) :** «Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την Προστασία των Νερών από τη Νιτρορύπανση Γεωργικής Προέλευσης».(κοπροσωρός)
- **ΑΡΙΘΜ. ΟΙΚ. 2307 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. ΔΙΠΑ/ΟΙΚ 37674/ 27-7-2016 ΦΕΚ: 2471/Β/10-8-2016)** απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής «Κατάταξη δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες, σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 4 του ν.4014/21.09.2011 (Α΄ 209)», ως προς την κατάταξη ορισμένων έργων και δραστηριοτήτων των 1ης, 2ης, 3ης, 4ης, 5ης, 6ης, 7ης, 8ης, 9ης, 10ης, 11ης και 12ης Ομάδων.
- **ΚΟΙΝΗ ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ 612/118658/2020 - ΦΕΚ 1983/Β/23-5-2020**: Καθορισμός των αναγκαίων συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1069/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 300, 14.11.2009, σ.1) και (ΕΕ) αριθ. 142/2011 της Επιτροπής (ΕΕ L 054, 26.2.2011, σ. 1).(διασπορά σε καταχωρημένο αγρόκτημα άρθρο 5).
- **ΝΟΜΟΣ 4711/2020 (145 Α΄):** Απλούστευση πλαισίου άσκησης οικονομικών δραστηριοτήτων αρμοδιότητας Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και άλλες διατάξεις και το άρθρο 4 (με επισήμανση στο σημείο γ όπου καταγράφονται τα προβλεπόμενα που αφορούν στην προστασία των ζώων κατά την εκτροφή) όπως τροποποίησε και αντικατέστησε το άρθρο 6 του ***ΝΟΜΟΥ 4056/2012*** (ΦΕΚ Α΄ 52) «Ρυθμίσεις για την κτηνοτροφία και τις κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις και άλλες διατάξεις» , με αναφορά στο σημείο 3 όπου αναφέρονται οι 'Διοικητικές κυρώσεις και μέτρα', Οι μονάδες εκτροφής πουλερικών προκειμένου να αδειοδοτηθούν θα πρέπει να τηρούν ελάχιστες αποστάσεις από οικισμούς, ποτάμια, δρόμους, ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις και άλλους χώρους ενδιαφέροντος όπως αυτοί αναφέρονται στο Παράρτημα του άρθρου 20 του Ν. 4056/2012 (ΦΕΚ 52/Α/2012).
- **Αριθμ. 1276/272404** Καθορισμός τύπου και περιεχομένου εντύπου γνωστοποίησης λειτουργίας κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων. (Αρ. Φύλλου 4458, 9 Οκτωβρίου 2020).

ΕΙΔΙΚΗ

- Νόμος 1197/1981 - ΦΕΚ 240/Α/3-9-1981 Περί Προστασίας των ζώων.
- ΠΔ 216/2003 ΦΕΚ (Α 181): «Περί στοιχειωδών απαιτήσεων για την προστασία των *ωοπαραγωγών ορνίθων, σε* συμμόρφωση προς τις Οδηγίες 1999/74/ΕΚ του Συμβουλίου και 2002/4/ΕΚ της Επιτροπής ».
- **ΠΔ *232/2007*** ΦΕΚ (Α 266): Τροποποίηση του ΠΔ 216/2003 « Περί Στοιχειωδών απαιτήσεων για την προστασία των ωοπαραγωγών ορνίθων» σε συμμόρφωση προς την οδηγία 2006/83/ΕΚ της Επιτροπής.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

- 262377/07.03.2008 « Χρονοδιάγραμμα ενεργειών για την υλοποίηση των συστάσεων των επιθεωρητών του Κτηνιατρικού Γραφείου Τροφίμων κατά την αποστολή που πραγματοποιήθηκε στον τομέα της προστασίας των χοίρων και των ωοτόκων ορνίθων στις εκτροφές στη Χώρα μας , από 07.05.2007 έως 11.05.2007 »
- Την υπ' αριθμ. πρωτ. 2462/96549/7-9-2015 εγκύκλιο με θέμα «Νομικό πλαίσιο για την Προστασία των ζώων κατά την σφαγή, πρωτόκολλα επιθεώρησης, αποστολή των εκθέσεων αξιολόγησης και επαλήθευσης των ελέγχων για την σφαγή».
- Το υπ΄αριθμ έγγραφο: 3672/134650/1-12-2016 «Ανάλυση κινδύνου για τον προγραμματισμό των επιθεωρήσεων ως προς την τήρηση της νομοθεσίας για την προστασία των ζώων στις εκτροφές»
- Την υπ' αριθμ. πρωτ. 3843/142797/20-12-2016 με θέμα «Αποστολή στοιχείων για την προστασία των ζώων κατ τη μεταφορά, τη θανάτωση και τις εκτροφές σε συνέχεια της Γενικής Επιθεώρησης της Δ/νσης F της DG SANTE στην Ελλάδα (12 ως 16 Δεκεμβρίου 2016).
- Την υπ' αριθμ. πρωτ. 3672/134650/1-12-2016 εγκύκλιο με θέμα « Ανάλυση κινδύνου για τον προγραμματισμό των επιθεωρήσεων ωε προς την τήρηση της νομοθεσίας για την προστασία των ζώων στις εκτροφές».
- Την υπ' αριθμ. πρωτ. 168/7342/23-1-2017 εγκύκλιο με θέμα «Προστασία των πτηνών κατά τις εργασίες του αποπληθυσμού».
- Τις υπ' αριθμ. πρωτ. 1598/78354/18-7-2017, 1728/102679/20-7-2018, 1770/192493/29-7-2019, 1853/240036/1-9-2020 εγκυκλίους με θέμα «Σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση των σημαντικότερων μη συμμορφώσεων που παρατηρήθηκαν κατά τις επιθεωρήσεις στον

τομέα της προστασίας των ζώων στις εκτροφές κατά τα έτη 2016, 2017, 2018, 2019 (άρθρο 8 της Απόφασης 2006/778/ΕΚ).

- Την υπ' αριθμ. πρωτ. 1697/100560/16-7-2018 εγκύκλιο με θέμα «Προστασία των πτηνών κατά τις εργασίες του αποπληθυσμού».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

1. ΟΡΙΣΜΟΙ

Ισχύουν οι ορισμοί του άρθρου 2 του ΠΔ 216/2003(ΦΕΚ 181 Α), του Κανονισμού 625/2017 και του Κανονισμού 2035/2019:

- ***Ωοπαραγωγές όρνιθες :*** όρνιθες του είδους Gallus gallus οι οποίες έχουν φτάσει σε ωοπαραγωγική ωριμότητα και εκτρέφονται για την παραγωγή αυγών που δεν προορίζονται για επώαση.
- **Σμήνος:** το σύνολο των πουλερικών ή των πτηνών σε αιχμαλωσία με το ίδιο υγειονομικό καθεστώς, τα οποία εκτρέφονται στον ίδιο χώρο ή στον ίδιο περίβολο και αποτελούν μία επιδημιολογική μονάδα· για τα στεγασμένα πουλερικά, ένα σμήνος περιλαμβάνει όλα τα πτηνά που μοιράζονται τον ίδιο εναέριο χώρο.
- ***Πουλερικά*:** τα πτηνά που εκτρέφονται ή διατηρούνται σε αιχμαλωσία για: α) την παραγωγή: i) κρέατος· ii) αυγών για κατανάλωση· iii) άλλων προϊόντων·
- ***Φωλιά :*** ξεχωριστή επιφάνεια που προορίζεται για την ωοτοκία, στα στοιχεία δαπέδου της οποίας δε θα πρέπει να χρησιμοποιείται μεταλλικό πλέγμα το οποίο μπορεί να έρθει σε επαφή με τα πτηνά, για κάθε μια όρνιθα ή για ομάδα ορνίθων (ομαδική φωλιά).
- ***Στρωμνή :*** εύθρυπτο υλικό το οποίο επιτρέπει στις όρνιθες να ικανοποιούν τις ανάγκες συμπεριφοράς.
- ***Ωφέλιμη επιφάνεια :*** επιφάνεια που χρησιμοποιείται από τις ωοτόκες όρνιθες πλάτους τουλάχιστον 30 cm με κλίση 14% άνωθεν της οποίας υπάρχει ελεύθερος χώρος τουλάχιστον 45 cm. Η επιφάνεια της φωλιάς δεν πρέπει να θεωρείται ωφέλιμη επιφάνεια.
- ***Πτηνοτρόφος:*** είναι το φυσικό πρόσωπο το οποίο είναι υπεύθυνο για τις όρνιθες ωοπαραγωγής .
- ***Απορράμφωση:*** ονομάζεται η προσεκτική αποκοπή του άκρου ράμφους του πτηνού (άνω και κάτω) με ταυτόχρονο καυτηριασμό του κολοβώματος για την πρόληψη της αιμορραγίας.

- ***'Τραυματικός ραμφισμός'*** είναι η ανακατευθυνόμενη συμπεριφορά αναζήτησης τροφής απευθείας στα φτερά και το δέρμα άλλων πτηνών συμπεριλαμβανομένου του ραμφίσματος των φτερών, της αμάρας και του κανιβαλισμού.
- ***Ζωοτεχνικοί δείκτες:*** διακρίνονται σε εκείνους που υπολογίζονται σε καθημερινή βάση: κατανάλωση τροφής, θερμοκρασία, θνησιμότητα κλπ β) για όλη την εκτροφή : φόρτιση, κατανάλωση τροφής, διάρκεια εκτροφής κλπ
- ***Συστηματική επιθεώρηση:*** η συστηματική και ανεξάρτητη εξέταση με σκοπό να προσδιοριστεί κατά πόσον οι δραστηριότητες και τα σχετικά αποτελέσματα συμμορφώνονται με τις προγραμματισμένες ρυθμίσεις και κατά πόσον οι ρυθμίσεις αυτές εφαρμόζονται αποτελεσματικά και είναι κατάλληλες για την επίτευξη των στόχων·
- ***Επίσημοι έλεγχοι:*** νοούνται οι δραστηριότητες που πραγματοποιούνται από τις αρμόδιες αρχές ή τα εξουσιοδοτημένα όργανα ή τα φυσικά πρόσωπα στα οποία έχουν ανατεθεί ορισμένα καθήκοντα επίσημων ελέγχων σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό ώστε να εξακριβώνεται: α) η συμμόρφωση των υπευθύνων επιχειρήσεων με τον παρόντα κανονισμό και με τους κανόνες που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2· και β) ότι τα ζώα ή τα αγαθά τηρούν τις απαιτήσεις που ορίζουν οι κανόνες οι οποίοι αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης επίσημου πιστοποιητικού ή επίσημης βεβαίωσης ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2017/625.
- **βιοπροφύλαξη**: το σύνολο των διαχειριστικών και φυσικών μέτρων που έχουν σχεδιαστεί με σκοπό να μειωθεί ο κίνδυνος εισόδου, ανάπτυξης και εξάπλωσης νόσων προς, από και σε: α) έναν ζωικό πληθυσμό ή β) εγκατάσταση, ζώνη, διαμέρισμα, μέσο μεταφοράς ή οποιαδήποτε άλλη μονάδα, επιχείρηση, κτίριο ή τοποθεσία.
- ***Κόπρος***: περιττώματα και/ή ούρα εκτρεφόμενων ζώων πλην των εκτρεφόμενων ιχθύων, με ή χωρίς στρωμνή.
- **Κόκκινο άκαρι:** είναι εξωπαράσιτο (διαμέτρου έως 0,7 mm με γκρι ή κόκκινο χρώμα) που τρέφεται με το αίμα των πτηνών .(Dermanyssus gallinae).
- **Αυγά με κέλυφος ή «αυγά με το τσόφλι τους»:** τα αυγά πουλερικών με κέλυφος, νωπά, διατηρημένα ή βρασμένα, εκτός από τα αυγά προς επώαση.

2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Οι διατάξεις του ΠΔ 216/2003 **ΔΕΝ** εφαρμόζονται :

- Στις εγκαταστάσεις με λιγότερες από 350 ωοπαραγωγές όρνιθες.
- Στις εγκαταστάσεις εκτροφής ωοπαραγωγών ορνίθων αναπαραγωγής.

Οι εγκαταστάσεις αυτές εξακολουθούν να υπάγονται στις απαιτήσεις του Π.Δ. 374/2001 (Α 251).

ΜΕΘΟΔΟΙ ΕΚΤΡΟΦΗΣ

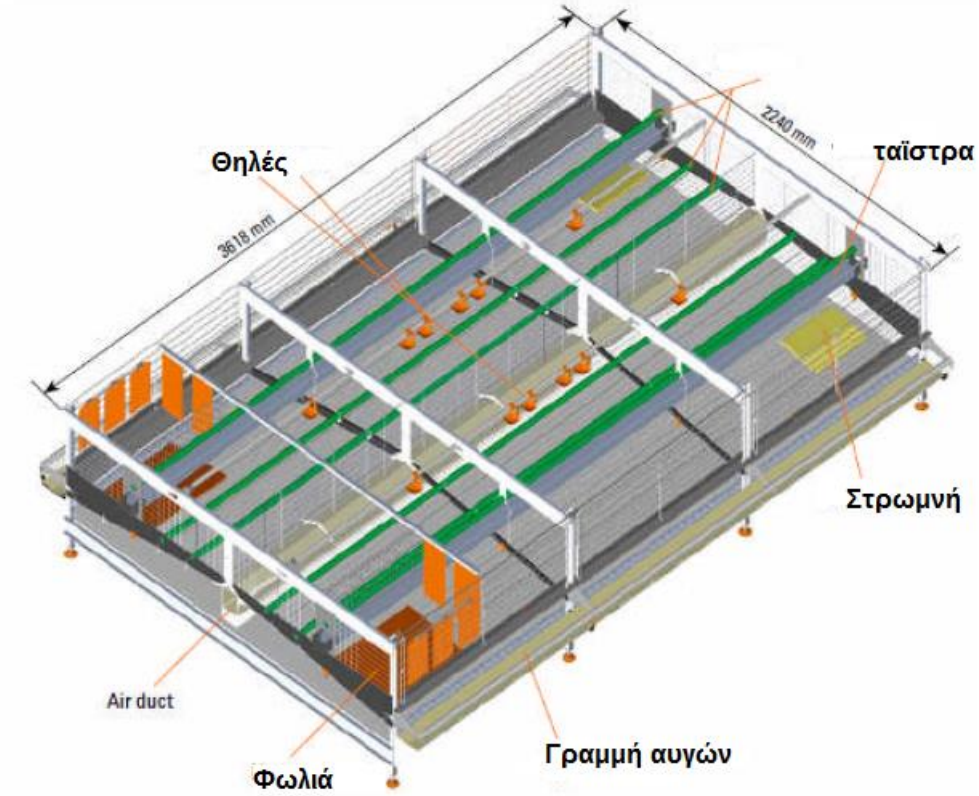
Οι μέθοδοι εκτροφής ωοπαραγωγών ορνίθων που εφαρμόζονται είναι:

Εμπλουτισμένοι κλωβοί

Ελάχιστες απαιτήσεις (άρθρο 6 του ΠΔ 216/2003):

1. Οι ωοπαραγωγές όρνιθες πρέπει να διαθέτουν :
α) επιφάνεια κλωβού τουλάχιστον 750 cm^2 ανά όρνιθα, εκ των οποίων 600 cm^2 ωφέλιμη επιφάνεια, με την προϋπόθεση ότι το ύψος του κλωβού πέραν του τμήματος που βρίσκεται πάνω από την ωφέλιμη επιφάνεια πρέπει να είναι τουλάχιστον 20 cm σε κάθε σημείο και το συνολικό εμβαδόν κάθε κλωβού δεν μπορεί να είναι κάτω των 2000 cm^2.
β) μια φωλιά
γ) στρωμνή στην οποία οι όρνιθες μπορούν να ραμφίζουν και να σκαλίζουν
δ) κατάλληλες κούρνιες που προσφέρουν χώρο τουλάχιστον 15 cm ανά όρνιθα
2. Να προβλέπεται ταΐστρα που θα χρησιμοποιείται χωρίς περιορισμούς. Το μήκος της να είναι τουλάχιστον 12 cm για κάθε όρνιθα του κλωβού.
3. Κάθε κλωβός περιλαμβάνει το κατάλληλο σύστημα ποτίσματος για το μέγεθος της ομάδας. Όπου προβλέπονται θηλές ποτίσματος, κάθε όρνιθα να έχει πρόσβαση τουλάχιστον σε 2 θηλές ή 2 κύπελλα.
4. Οι διάδρομοι μεταξύ των σειρών κλωβών να έχουν πλάτος 90 cm τουλάχιστον, ενώ μεταξύ του δαπέδου του κτιρίου και των κλωβών των κατώτερων σειρών να υπάρχει χώρος 35 cm.
5. Οι κλωβοί να διαθέτουν κατάλληλο εξοπλισμό ξυσίματος νυχιών.

Για την μέτρηση των παραμέτρων των κλωβών δίνονται πληροφορίες στο **Παράρτημα Ι**.

Σχήμα1: Εμπλουτισμένοι κλωβοί

Εικόνα1: Εμπλουτισμένος κλωβός με αμμόλουτρο και διάταξη περικοπής των νυχιών.

II Εναλλακτικά συστήματα

i) Δάπεδο με στρωμνή ή αχυρώνας:

Ελάχιστες απαιτήσεις (άρθρο 4 και Παράρτημα ΙΙ του ΠΔ 216/2003):

1.Οι μονάδες που περιλαμβάνονται πληρούν τουλάχιστον τους όρους που καθορίζονται στο άρθρο 4 του ΠΔ 216/2003 και είναι οι ίδιοι με τους όρους για τις μονάδες δαπέδου με στρωμνή.

Εικόνα 2: Εκτροφή σε αχυρώνα

α) Ταΐστρες, είτε γραμμικές μήκους τουλάχιστον 10 cm ανά όρνιθα, είτε κυκλικές, μήκους 4 cm ανά όρνιθα.

β) Ποτίστρες, είτε διαρκούς ποτίσματος μήκους 2,5 cm ανά όρνιθα ή κυκλικές μήκους 1 cm ανά όρνιθα. Εκτός αυτού, όταν χρησιμοποιούνται θηλές ή κύπελλα, πρέπει να προβλέπεται τουλάχιστον μία θηλή ή ένα κύπελλο ανά 10 όρνιθες.

γ) Τουλάχιστον μία φωλιά για 7 όρνιθες. Όταν χρησιμοποιούνται ομαδικές φωλιές, πρέπει να προβλέπεται επιφάνεια τουλάχιστον 1 m^2 για 120 όρνιθες το πολύ.

δ) Κατάλληλες κούρνιες χωρίς αιχμές οι οποίες προσφέρουν χώρο τουλάχιστον 15 cm ανά όρνιθα. Οι κούρνιες δεν πρέπει να τοποθετούνται πάνω από την στρωμνή, ενώ η οριζόντια απόσταση ανάμεσα στις κούρνιες πρέπει να είναι τουλάχιστον 30 cm και ανάμεσα στην κούρνια και τον τοίχο τουλάχιστον 20 cm .

ε) Τουλάχιστον 250 cm^2 επιφάνειας στρωμνής ανά όρνιθα ή η στρωμνή θα πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το ένα τρίτο της επιφάνειας του δαπέδου.

2. Το δάπεδο των εγκαταστάσεων να είναι κατασκευασμένο έτσι ώστε να υποβαστάζει κατάλληλα όλα τα μπροστινά νύχια κάθε ποδιού.

	ΑΧΥΡΩΝΑΣ	ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΒΟΣΚΗΣ
Ταΐστρες	Γραμμικές 10 εκ ανά όρνιθα Κυκλικές 4 εκ ανά όρνιθα	**Όπως στον Αχυρώνα**
Ποτίστρες	Διαρκούς ροής 2,5 εκ ανά όρνιθα Κυκλικές 1 εκ ανά όρνιθα 1 θηλή ή κύπελλο ανά 10 όρνιθες	
Φωλιές	1 φωλιά/ 7 όρνιθες Συλλογικές 1 τμ/120 όρνιθες	
Κούρνιες	15 εκ ανά όρνιθα	
Στρωμνή	Τουλάχιστον 250 τ εκ ανά όρνιθα. Η στρωμνή πρέπει να καλύπτει το 1/3 της επιφάνειας του δαπέδου	
Πυκνότητα	Ως 9 όρνιθες ανά τετραγωνικό μέτρο ωφέλιμης επιφάνειας	
Πρόσβαση σε εξωτερικό χώρο	ΟΧΙ	Ύψος 35 εκ και πλάτος 40 εκ κατανεμημένα σε όλο το ύψος του κτηρίου. Συνολικό μήκος 2μ ανά 1000 όρνιθες
Εξωτερικός χώρος	ΟΧΙ	4 τμ ανά όρνιθα. Δεν θα πρέπει να επεκτείνεται πέρα από μία ακτίνα 150 μ από το άνοιγμα του κτηρίου

Σχηματική απεικόνιση των εναλλακτικών συστημάτων εκτροφής ορνίθων

ii) Ελεύθερης βοσκής

- **Ελάχιστες απαιτήσεις (άρθρο 4 του ΠΔ 216/2003):**

Σε αυτή τη μέθοδο εκτροφής υπάρχουν εγκαταστάσεις (θάλαμοι) και υπαίθριος χώρος και οι όρνιθες έχουν τη δυνατότητα να βόσκουν στην ύπαιθρο κατά τη διάρκεια της ημέρας, εκτός από την περίπτωση προσωρινών περιορισμών που επιβάλλονται από τις κτηνιατρικές αρχές.

Ελάχιστες απαιτήσεις (Παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού 589/2008 της Επιτροπής):

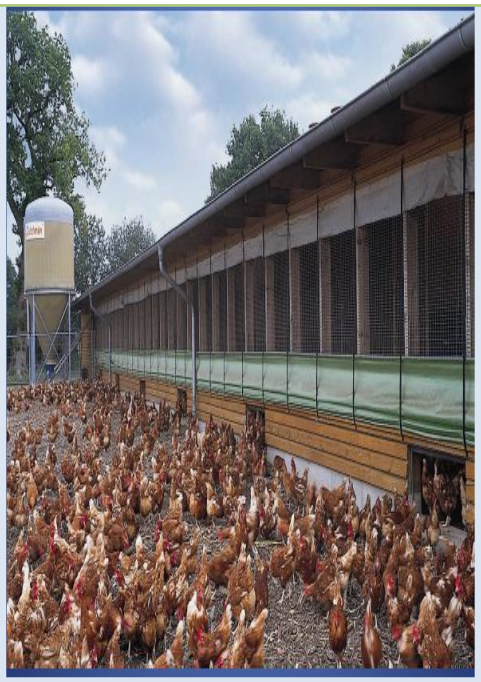

Εικόνα 3: Εκτροφή ορνίθων «ελεύθερης βοσκής»

Α) Οι όρνιθες πρέπει να έχουν αδιαλείπτως πρόσβαση σε υπαίθριους χώρους κατά τη διάρκεια της ημέρας. Ωστόσο οι παραγωγοί μπορούν **να περιορίζουν** την πρόσβαση των ορνίθων σε υπαίθριους χώρους για περιορισμένο χρονικό διάστημα **κατά τις πρωινές ώρες, σύμφωνα με τις ορθές πρακτικές**.

Σε περίπτωση άλλων περιορισμών της πρόσβασης των ορνίθων σε υπαίθριους χώρους, συμπεριλαμβανομένων των κτηνιατρικών περιορισμών που επιβάλλονται βάσει του κοινοτικού δικαίου για την προστασία της δημόσιας υγείας και της υγείας των ζώων, η εμπορία των αυγών ως «ελευθέρας βοσκής» μπορεί να συνεχιστεί κατά τη διάρκεια του περιορισμού, σε καμία περίπτωση όμως δεν μπορεί να **υπερβαίνει τις δώδεκα εβδομάδες.**

β) ο υπαίθριος χώρος που διατίθεται για τις όρνιθες καλύπτεται, στο μεγαλύτερο μέρος του, με βλάστηση και δεν χρησιμοποιείται για άλλους σκοπούς παρά μόνο για οπωρώνες, αραιό δάσος και βοσκοτόπους, εάν αυτό επιτρέπεται από τις αρμόδιες αρχές·

Εικόνα 4:
Εκτροφή ορνίθων «ελεύθερης βοσκής»

γ) η πυκνότητα των ορνίθων στον υπαίθριο χώρο δεν επιτρέπεται σε καμία στιγμή να υπερβαίνει τις 2.500 όρνιθες ανά διαθέσιμο εκτάριο για τις όρνιθες ή τη μία όρνιθα ανά 4 m^2 εντούτοις, όταν υπάρχει ελάχιστη διαθέσιμη επιφάνεια 10 m^2 ανά όρνιθα, εφαρμόζεται η εκ περιτροπής πρακτική και οι όρνιθες έχουν όλο το χώρο στη διάθεσή τους καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής στον ορνιθώνα, κάθε περίφρακτος χώρος που χρησιμοποιείται πρέπει ανά πάσα στιγμή να εγγυάται τουλάχιστον 2,5 m^2 ανά όρνιθα·

δ) ο υπαίθριος χώρος δεν πρέπει να εκτείνεται πέραν μιας ακτίνας 150 μέτρων από το πλησιέστερο άνοιγμα του κτιρίου· εντούτοις, επιτρέπεται επέκταση μέχρι 350 μέτρα από το πλησιέστερο άνοιγμα του κτιρίου υπό τον όρο ότι υπάρχουν αρκετά προστατευτικά υπόστεγα, όπως αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 3 στοιχείο β) σημείο ii) της οδηγίας 1999/74/ΕΚ, κατανεμημένα ομοιόμορφα σε ολόκληρη την έκταση του υπαίθριου χώρου με τέσσερα τουλάχιστον υπόστεγα ανά εκτάριο.

Βιολογικής παραγωγής

Περιλαμβάνει μονάδες που εκτρέφουν όρνιθες υπό τους όρους που προδιαγράφονται στους Κανονισμούς (ΕΚ) 834/2007 και 889/2008 και στην ΚΥΑ 245090/2006.

1**. Ελάχιστη πυκνότητα**: Η πυκνότητα εξασφαλίζει την κάλυψη των αναγκών της ανάπτυξης, της φυσιολογίας, των συνηθειών των πτηνών. Όσον αφορά τους υπαίθριους χώρους, η πυκνότητα εξασφαλίζει τη ελαχιστοποίηση της υπερβόσκησης, της ρύπανσης από τη διασπορά των περιττωμάτων κλπ.

Ελάχιστο εμβαδόν εκτός κτηρίου και στην ύπαιθρο

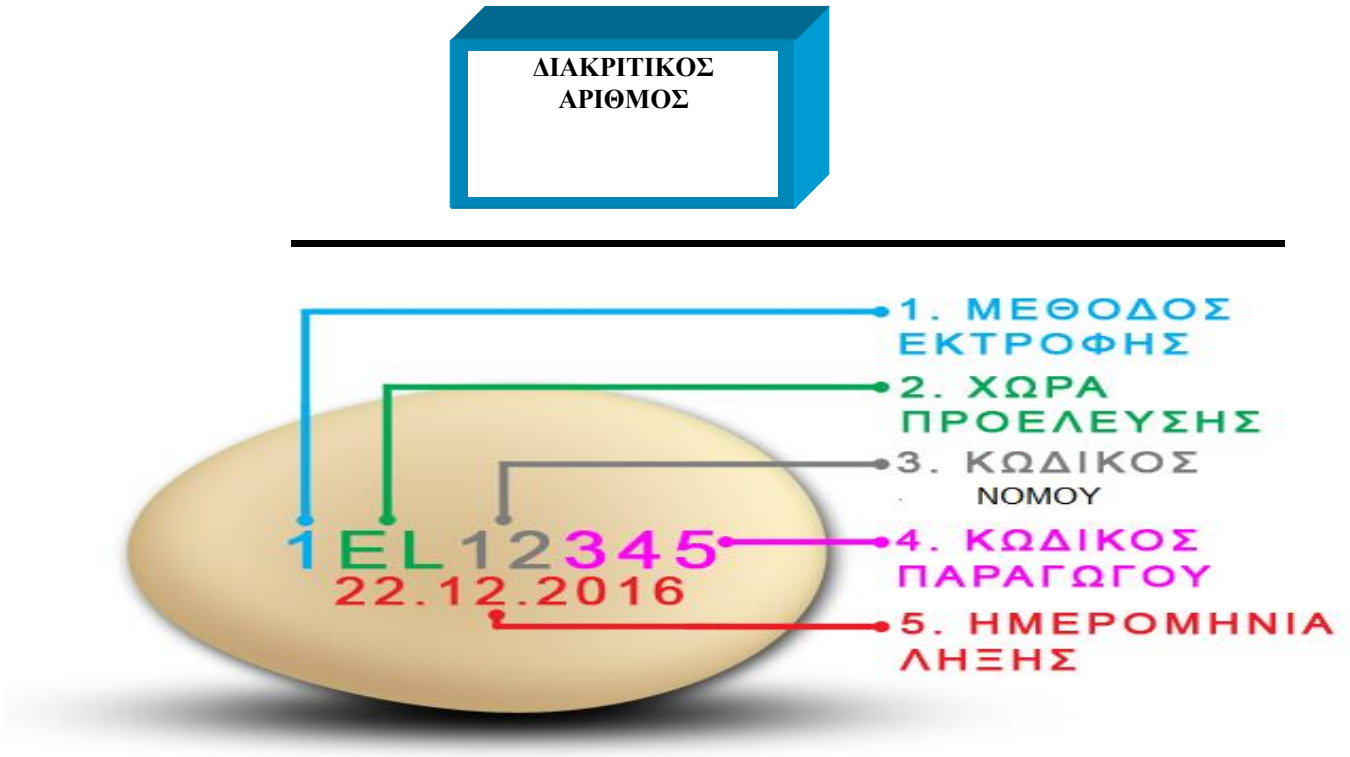
Είδος Ζώου	Εντός κτηρίων καθαρό εμβαδόν για τα ζώα			Υπαίθριος χώρος (τμ διαθέσιμου χώρου εκ περιτροπής/κεφαλή
	Αριθμός πτηνών /τμ	Μέγεθος κούρνιας/πτηνό (cm)	φωλιά	
 Εικόνα 5: Ωοτόκες όρνιθες	6	18	7 όρνιθες/φωλιά Σε κοινές φωλιές 120 cm^2/πτηνό	4

ΕΓΚΡΙΣΗ – ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ – ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ(ΚΩΔΙΚΟΥ) ΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΕΚΤΡΟΦΗΣ

Οι μονάδες εκτροφής που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΠΔ 216/2003, λαμβάνουν έγκριση και καταγράφονται από το Τμήμα Κτηνιατρικής των Περιφερειακών Ενοτήτων στην περιοχή δικαιοδοσίας των οποίων έχουν την έδρα τους οι προαναφερόμενες μονάδες (άρθρο 7 του ΠΔ 216/2003).

1. **Υποβολή Αίτησης** του ενδιαφερόμενου **(Υπόδειγμα Ι)** προς τη Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας), εντός των ορίων της οποίας πρόκειται να εγκατασταθεί η κτηνοτροφική εγκατάσταση. Ο ενδιαφερόμενος παρέχει τις πληροφορίες του Παραρτήματος ΙΙ του ΠΔ 216/2003 & Οδηγία 4/2002. Εντός 15 ημερών ολοκληρώνεται η διαδικασία.
2. **Έλεγχο της μονάδας εκτροφής** από κλιμάκιο που αποτελείται από έναν Κτηνίατρο και έναν Ζωοτέχνη της Δ/νσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας, για να διαπιστωθεί εάν αυτή, ανάλογα με το σύστημα ή συστήματα που έχουν επιλεγεί από τους ιδιοκτήτες ή κατόχους των ωοπαραγωγών ορνίθων, ανταποκρίνεται προς τις ελάχιστες απαιτήσεις που τίθενται που τίθενται στο ΠΔ 216/2003.
3. **Εισήγηση του Τμήματος Κτηνιατρικής** της Δ/νσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας στον Περιφερειάρχη, για τη χορήγηση της έγκρισης.
4. **Απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη/Αντιπεριφερειάρχη** για χορήγηση της έγκρισης μεθόδου εκτροφής ωοπαραγωγών ορνίθων ή για λόγους ευελιξίας στον Προϊστάμενο ΔΑΟΚ.
5. **Καθορισμός του διακριτικού αριθμού της εγκεκριμένης μονάδας και καταγραφή στο μητρώο,** από το Τμήμα Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας στην περιοχή δικαιοδοσίας της οποίας έχει την έδρα της η εν λόγω μονάδα. Το μητρώο αυτό αποτελείται από ένα πίνακα στον οποίο εγγράφονται οι εγκεκριμένες μονάδες εκτροφής ωοπαραγωγών ορνίθων με αύξοντα αριθμό. Το μητρώο είναι προσπελάσιμο από την αρμόδια αρχή για τους σκοπούς της ανίχνευσης και προέλευσης των αυγών τα οποία διατίθενται στην αγορά.
6. **Έκδοση Απόφασης για τη χορήγηση διακριτικού αριθμού** στη μονάδα, από τον Προϊστάμενο της Δ/νσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας.

Ο διακριτικός αριθμός απαρτίζεται από τα παρακάτω μέρη όπως φαίνεται στο σχήμα 2.

(σχήμα 2)

7. **Καταγραφή της μονάδας εκτροφής** στο ηλεκτρονικό μητρώο εκτροφέων ωοπαραγωγών ορνίθων (ηλεκτρονική βάση δεδομένων για τις ωοπαραγωγές όρνιθες) από το αρμόδιο Τμήμα Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας
8. **Κοινοποίηση της Απόφασης** στον υπεύθυνο της μονάδας.

Η ανωτέρω διαδικασία σε ότι αφορά στον τελικό διατάκτη των Αποφάσεων, εφαρμόζεται σε όσες Περιφέρειες και Περιφερειακές Ενότητες της Χώρας δεν ορίζεται από τον Οργανισμό τους διαφορετικός διατάκτης.

Της αίτησης χορήγησης έγκρισης και διακριτικού αριθμού μονάδας εκτροφής) σύμφωνα με το άρθρο 7 του π.δ. 216/2003 (Α΄ 181), στην περίπτωση εγκατάστασης εκτροφής ωοπαραγωγών ορνίθων, **προηγείται η έγκριση ίδρυσης εγκατάστασης** σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 4 και 16 του ν 4711/2020 όπως τροποποίησε τον ν 4056/2012 ΦΕΚ (Α 52) όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 106 παρ 2 του 4442/2016, όπου και καθορίζεται η ***μέγιστη δυναμικότητα της μονάδας*** (ο μέγιστος αριθμός των πτηνών που δύναται να έχει η μονάδα ανάλογα με τη μέθοδο εκτροφής που χρησιμοποιεί. Για τη χορήγηση έγκρισης λειτουργίας της κτηνοτροφικής εγκατάστασης και πριν από τη μεταφορά ζωικού κεφαλαίου προηγείται η έγκριση και ο διακριτικός αριθμός σύμφωνα με το άρθρο 7 του π.δ. 216/2003 (Α΄ 181), στην περίπτωση εγκατάστασης εκτροφής ωοπαραγωγών ορνίθων.

Η κατηγοριοποίηση βάσει της Απόφασης 2307 (ΦΕΚ439/Β/2018) :

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	**Υποκατηγορία Α1**	**Υποκατηγορία Α2**	**κατηγορία Β**	**Παρατηρήσεις**
Εγκαταστάσεις εκτροφής ωοτόκων	Θ >112.500	12.000<Θ<112.500	200<Θ<12.000	Θ:Θέσεις ωοτόκων ορνίθων 1 ισοδύναμο:150 ωοτόκες όρνιθες

Υποκατηγορία Α1: Αρμόδια περιβαλλοντική αρχή για την περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων και δραστηριοτήτων της υποκατηγορίας Α1 είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων γίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.(ν 4014/2011 ΦΕΚ 209/Α/2011)

Υποκατηγορία Α2: Αρμόδια περιβαλλοντική αρχή για την περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων και δραστηριοτήτων της υποκατηγορίας Α2 είναι η οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση. Η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων γίνεται με απόφαση του προϊσταμένου της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. (ν 4014/2011 ΦΕΚ 209/Α/2011)

Κατηγορία Β: Τα έργα ή δραστηριότητες κατηγορίας Β δεν ακολουθούν τη διαδικασία εκπόνησης ΜΠΕ αλλά υπόκεινται σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ). Τα ανωτέρω έργα ή δραστηριότητες, αναλόγως του είδους τους, υπάγονται αυτοδικαίως σε ΠΠΔ, με ευθύνη της αρμόδιας υπηρεσίας που χορηγεί την άδεια λειτουργίας και κατόπιν σχετικής δήλωσης του μελετητή ή του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας)(ΦΕΚ 2002Β_2013 και ν 4014/2011 ΦΕΚ 209/Α/2011).

Η μέγιστη δυναμικότητα υπολογίζεται ως εξής:

❖ **Εμπλουτισμένοι κλωβοί:**

Καταρχάς υπάρχει διαφορά μεταξύ πυκνότητας εκτροφής και μέγιστης δυναμικότητας

Ωφέλιμη περιοχή = χώρος του κλωβού – τη φωλιά

Ελάχιστη 600 m^2 ωφέλιμης περιοχής ανά όρνιθα-Μέγιστη 750 m^2 περιοχής κλωβού ανά όρνιθα

❖ Οι εμπλουτισμένοι κλωβοί πρέπει να περιέχουν:

- Κατάλληλες φωλιές (δεν υπάρχουν νομικές απαιτήσεις όμως να μην είναι μικρές).
- Στρωμνή στην οποία οι όρνιθες να ραμφίζουν και να σκαλίζουν.
- Κούρνιες
- Διάταξη περικοπής των νυχιών
- Αμμόλουτρο (προαιρετικά)

Οι επεκτάσεις των κλωβών δεν θεωρούνται ωφέλιμη περιοχή. Η διάταξη περικοπής των νυχιών που βρίσκεται μπροστά από τη φωλιά με ελεύθερο ύψος < 45 εκ δεν μετράται στην ωφέλιμη περιοχή. Οι κούρνιες δεν θεωρούνται επιπρόσθετη ωφέλιμη περιοχή και ο χώρος κάτω από αυτές προσμετρείται στην ωφέλιμη περιοχή. Το ίδιο συμβαίνει και για τον χώρο κάτω από τις γραμμικές ποτίστρες με θηλές.

❖ **Εναλλακτικά συστήματα:**

- Οι κούρνιες να είναι υπερυψωμένες και να μην τοποθετούνται πάνω από τη στρωμνή.
- Τα σχαρωτά δάπεδα ή οι ενσωματωμένες κούρνιες ή οι προσαρτημένες στο δάπεδο, δεν υπολογίζονται ως χώροι κουρνιάσματος.
- Οι κούρνιες πρέπει να έχουν μεταξύ τους ελάχιστη απόσταση 30 εκατοστά για να υπολογιστούν ως μέρος του κουρνιάσματος.
- Πρέπει να παρέχονται ράμπες ή μεταβατικές περιοχές για να επιτρέπεται στις όρνιθες να διασχίζουν εύκολα τα υψηλότερα σημεία του ορνιθώνα προς τη στρωμνή / έδαφος ώστε να ελαχιστοποιηθούν τυχόν πιθανοί τραυματισμοί.
- Όπου οι δύο κούρνιες αλληλεπικαλύπτονται, μπορείτε να μετρήσετε μόνο μία από αυτές και η άλλη κούρνια 15 εκ από το σημείο από όπου συναντιούνται.
- Στρωμνή: (i) Που να καλύπτει τουλάχιστον το ένα τρίτο της επιφάνειας του δαπέδου. (ii) Επιφάνειας τουλάχιστον 250 cm^2 ανά όρνιθα.(40 όρνιθες /m^2).

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΜΕΓΙΣΤΗΣ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΚΤΡΟΦΗΣ ΟΡΝΙΘΩΝ - ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ				ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ/ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΚΤΡΟΦΗΣ	
Περιοριστικοί Παράγοντες					
Ωφέλιμη Επιφάνεια μ2	**Μέγιστη Επιτρεπόμενη Πυκνότητα**	**Υπολογισμός**	**Μέγιστη Δυναμικότητα**	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΚΤΡΟΦΗΣ: **ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΒΟΣΚΗΣ**	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΚΤΡΟΦΗΣ: **ΔΑΠΕΔΟ ΜΕ ΣΤΡΩΜΝΗ (ΑΧΥΡΩΝΑΣ)**
Συνολική επιφάνεια εκτός: ·εμβαδόν φωλεών ·εμβαδόν ταϊστρών (επιδαπέδιες) ·εμβαδόν ποτιστρών (επιδαπέδιες)	9 όρνιθες / μ2	εμβαδόν (μ2) Χ 9	=9*15		
Αριθμός φωλεών ατομικές φωλιές ομαδικές φωλιές	 1 φωλιά / 7 όρνιθες 1 μ2 / 120 όρνιθες	 αριθμός φωλιών Χ 7 μ2 Χ 120	=7*φ 'η 102*μ		
Επιφάνεια στρωμνής τουλάχιστον 1/3 ωφέλιμης επιφάνειας	250 εκ2 / όρνιθα - 40 όρνιθες / μ2	μ2 Χ 40	=40*μ		
Ταϊστρες · γραμμικές · κυκλικές	 10 εκ / όρνιθα 4 εκ / όρνιθα	 μ Χ 10 μ Χ 25	 =10*μ =25*μ		
Ποτίστρες · γραμμικές · κυκλικές θήλαστρα-κύπελλα	 2,5 εκ / όρνιθα 1 εκ / όρνιθα 1 / 10 όρνιθες	 μ Χ 40 μ Χ 100 τεμάχια Χ 10	 =10*μ =40*μ =100*μ		
Κούρνιες	0,15εκ / όρνιθα	μ Χ 6,5			
Εξωτερικά ανοίγματα διαστάσεις 35 εκ (Υ) Χ 40 εκ (Π) κατανομή σε όλο το μήκος	 2 μ / 1000 όρνιθες	 μ Χ 1000			
Εξωτερικός χώρος - Προαύλιο απόσταση < 150 μ από το άνοιγμα απόσταση έως 350 μ εφόσον: επαρκείς ποτίστρες - ταϊστρες · τουλάχιστον 1 σταθμός / 2,5 στρ. (4 / εκτάριο)	4 μ2 / όρνιθα	μ2 / 4			

***Τελική Δυναμικότητα της εκτροφής :**

* Υπολογίζεται η κάθε μέγιστη δυναμικότητα ανά περιοριστικό παράγοντα. Ως **Τελική Μέγιστη Δυναμικότητα της εκτροφής** θεωρείται η **μικρότερη** των επί μέρους μεγίστων δυναμικοτήτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

1. ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Παρόλο που η Απόφαση ΕΕ 778/2006 δεν είναι πια σε ισχύ, οι έλεγχοι στις εκτροφές διεξάγονται με το παρόν σχέδιο διότι η χώρα οφείλει να υποβάλει αποτελέσματα ελέγχων που αφορούν στην προστασία των ζώων, σε ετήσια βάση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή όπως ορίζεται στον Εκτελεστικό Κανονισμό 723/2019.

Αρμόδιες Αρχές:

Α. Οι αρμόδιες Κτηνιατρικές Υπηρεσίες της οικείας Περιφερειακής Ενότητας : διενεργούν τους επισήμους ελέγχους σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 882/2004, για την εφαρμογή των απαιτήσεων της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία των ωοπαραγωγών ορνίθων κατά την εκτροφή

- **φροντίζουν για την οργάνωση των ελέγχων α) προγραμματίζουν τον έλεγχο όλων των εκτροφών που εμφανίζονται στο δείγμα ελέγχων που παρέχεται αυτόματα από το ηλεκτρονικό μητρώο εκτροφέων ωοπαραγωγών ορνίθων** (βάση δεδομένων για τις ωοτόκες όρνιθες ΟΠΣ), τουλάχιστον και κατά προτεραιότητα.

▲Για να είναι έγκυρο το δείγμα ελέγχων που εξάγεται από τη βάση, θα πρέπει να έχουν καταγραφεί όλες οι εκτροφές και όλοι οι έλεγχοι που έχουν πραγματοποιηθεί. Διαφορετικά οι έλεγχοι πρέπει να καλύπτουν **ετησίως το 5 % των εκτροφών ωοπαραγωγών ορνίθων** που βρίσκονται στην περιοχή δικαιοδοσίας τους και η επιλογή των εκτροφών που θα ελεγχθούν πραγματοποιείται με τα εξής κριτήρια

1. το ζωικό κεφάλαιο στην εκτροφή (προηγούνται οι μεγαλύτερες εκτροφές)
2. τα αποτελέσματα των προηγούμενων επιθεωρήσεων, τη συμμόρφωση ή μη των εκτροφών προς τις παραμέτρους που αφορούν στην προστασία των ωοτόκων ορνίθων
3. την αντιπροσωπευτικότητα των διαφόρων μεθόδων εκτροφής
4. την ύπαρξη καταγγελίας για μη τήρηση των διατάξεων για την προστασία των ωοτόκων ορνίθων κατά την εκτροφή

β) **καταρτίζουν στην αρχή κάθε έτους, κατάλογο** (Υπόδειγμα ΙΙΙ) με τις μονάδες που επιλέγονται για να ελεγχθούν με βάση τη βαθμολόγηση του κινδύνου (Υπόδειγμα VI) και τον κοινοποιούν στα Αγροτικά Κτηνιατρεία /Κτηνιατρικά Κέντρα της περιοχής δικαιοδοσίας τους και στη Δ/νση ΚΑΦΕ του ΥΠΑΑΤ .

- διενεργούν τους ελέγχους αυτοτελώς ή στα πλαίσια ελέγχων σε άλλους τομείς της κτηνιατρικής νομοθεσίας.

Ο Προϊστάμενος της Αρμόδιας Κτηνιατρικής Υπηρεσίας της Περιφερειακής Ενότητας, φροντίζει: οι επιθεωρητές κτηνίατροι :

- να είναι αμερόληπτοι και ανεπηρέαστοι από ενδεχόμενη σύγκρουση συμφερόντων όσον αφορά στην άσκηση των καθηκόντων τους (παράγραφος 2, περίπτωση β, σημείο ii, του άρθρου 5 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004).

- τεκμηριώνουν τους επιτόπιους ελέγχους με τη συμπλήρωση πρωτοκόλλου επιθεώρησης (Υπόδειγμα ΙΙ). Κάθε πρωτόκολλο επιθεώρησης εκδίδεται σε δυο (2) αντίγραφα που υπογράφονται και σφραγίζονται από τον κτηνίατρο που διενεργεί τον έλεγχο και υπογράφονται και από τον υπεύθυνο της μονάδας εκτροφής. Ένα αντίγραφο επιδίδεται στον υπεύθυνο της μονάδας και κρατείται στο αρχείο επιθεωρήσεων της μονάδας (εγκύκλιος 262377/07.03.2008 Δ/νση Κ.Α.Φ.Ε.)

- καταχωρούν ηλεκτρονικά τα αποτελέσματα των ελέγχων που πραγματοποίησαν, στο ηλεκτρονικό μητρώο εκτροφέων ωοτόκων ορνίθων.

- φροντίζουν για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των εκτροφέων με τη λήψη των απαραίτητων διορθωτικών μέτρων, καθορίζοντας χρονοδιάγραμμα για επαναεπιθεώρηση και συμμόρφωση και για την επιβολή κυρώσεων κατά περίπτωση.

- **αξιολογούν τα αποτελέσματα των ελέγχων στον τομέα της προστασίας των ωοτόκων ορνίθων κατά την εκτροφή τους, στο τέλος κάθε εξαμήνου και στο τέλος του έτους (ετήσιο),** συμπληρώνοντας τον ‘‘ Πίνακα 1’’(778/2006) (Υπόδειγμα IV), λαμβάνοντας υπ’ όψιν τις κατηγορίες μη συμμόρφωσης του Πίνακα 2 και Πίνακα 3.

- **αποστέλλουν τα αποτελέσματα των ελέγχων (Πίνακας 1) στην Δ/νση Κτηνιατρικής της οικείας Περιφέρειας στο τέλος του πρώτου και του δεύτερου εξαμήνου κάθε έτους και ετήσιο .**

Ειδικότερα τα εξαμηνιαία/ ετήσια αποτελέσματα θα αποστέλλονται στις οικείες Περιφέρειες, από κάθε Περιφερειακή Ενότητα τις ακόλουθες ημερομηνίες:

Αποτελέσματα των ελέγχων για την προστασία των ωοτόκων ορνίθων κατά την εκτροφή	**Ημερομηνία αποστολής τους από την Περιφερειακή Ενότητα στην οικεία Περιφέρεια**
α΄ εξάμηνο	Μέχρι 31 Ιανουαρίου
β΄ εξάμηνο	Μέχρι 15 Ιουλίου
ετήσιο	Μέχρι 31 Ιανουαρίου

- **αποστέλλουν πίνακα ανάλυσης αποτελεσμάτων ελέγχων (Πίνακας 4)** στην Δ/νση Κτηνιατρικής της οικείας Περιφέρειας στο τέλος του πρώτου και του δεύτερου εξαμήνου κάθε έτους και ετήσιο μαζί με τον Πίνακα 778 .
- **αποστέλλουν τους φακέλους των ελεγχθέντων εκτροφέων στην Δ/νση Κτηνιατρικής της οικείας Περιφέρειας**, στα πλαίσια του δειγματοληπτικού ελέγχου για την αξιολόγηση των ενεργειών για την προστασία των ωοτόκων ορνίθων κατά την εκτροφή τους, όταν αυτό τους ζητηθεί.
- **Ζητούν από τους εκτροφείς να τους ενημερώνουν για οποιαδήποτε μεταβολή των στοιχείων** τους, την αλλαγή σμήνους κ.α. και επικαιροποιούν το ηλεκτρονικό μητρώο εκτροφέων ωοπαραγωγών ορνίθων.

Β. Οι Δ/νσεις Κτηνιατρικής των οικείων Περιφερειών:

- Ασκούν εποπτεία στις αρμόδιες Κτηνιατρικές Υπηρεσίες των οικείων Περιφερειακών Ενοτήτων για να επαληθεύσουν την εφαρμογή του συστήματος ελέγχου όσον αφορά :
  - στην εκτίμηση του είδους των ελέγχων και του ποσοστού ελέγχων (επίτευξη του επιθυμητού ποσοστού)
  - στην πραγματοποίηση των ελέγχων στις εκτροφές που εξάγει το δείγμα ελέγχων που παρέχεται αυτόματα από την ηλεκτρονική βάση δεδομένων για τις ωοτόκες όρνιθες
  - στην συχνότητα των ελέγχων που ακολουθείται
  - στην πραγματοποίηση των ελέγχων που καταγράφηκαν (με τον δειγματοληπτικό έλεγχο φακέλων ελεγχθέντων εκτροφέων)
  - στην παρακολούθηση της συμμόρφωσης των εκτροφέων, με τη λήψη των απαραίτητων διορθωτικών μέτρων (εντοπισμός των μη συμμορφώσεων, χρονοδιάγραμμα για επαναεπιθεώρηση ή /και συμμόρφωση, την πραγματοποίηση επαναεπιθεώρησης) και την επιβολή κυρώσεων
  - στην ορθή καταγραφή των αποτελεσμάτων των ελέγχων στον Πίνακα 1 (778/2006) κάθε εξάμηνο και στο τέλος του έτους καθώς και του Πίνακα ανάλυσης αποτελεσμάτων ελέγχων (Πίνακας 4)
  - στην ορθή καταγραφή των αποτελεσμάτων των ελέγχων στο ηλεκτρονικό μητρώο εκτροφέων ωοτόκων ορνίθων
  - στον αποτελεσματικό συντονισμό και συνεργασία μεταξύ των οικείων Περιφερειακών Ενοτήτων, για την αποφυγή του μόνιμου προβλήματος της πλημμελούς υποβολής των Πινάκων 1 (778/2006) και 2

• Οι Δ/νσεις Κτηνιατρικής των Περιφερειών αποστέλλουν **στο τέλος κάθε εξάμηνου και στην αρχή του επόμενου έτους, στη Δ/νση Κ.Α.Φ.Ε. του ΥΠΑΑΤ,** τα παρακάτω:

- τον Πίνακα 1 (778/2006)
- τον πίνακα ανάλυσης αποτελεσμάτων ελέγχων (Πίνακας 4)
- έκθεση των δράσεων τους για την αντιμετώπιση ή τη μείωση των μη συμμορφώσεων για κάθε οικεία Περιφερειακή Ενότητα .

Ειδικότερα τα εξαμηνιαία/ ετήσια αποτελέσματα θα αποστέλλονται στη Δ/νση Κ.Α.Φ.Ε. του ΥΠΑΑΤ από τις Περιφέρειες, τις ακόλουθες ημερομηνίες:

Αποτελέσματα των ελέγχων για την προστασία των ωοτόκων ορνίθων κατά την εκτροφή	**Ημερομηνία αποστολής τους από την Περιφέρεια στη Δ/νση Κ.Α.Φ.Ε. του ΥΠΑΑΤ**
α΄ εξάμηνο	Μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου
β΄ εξάμηνο	Μέχρι 30 Ιουλίου
Ετήσια έκθεση	Μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου

• μεριμνούν για την αποστολή των σχετικών οδηγιών και εγκυκλίων της Δ/νσης Κ.Α.Φ.Ε του ΥπΑΑΤ προς τις αρμόδιες Κτηνιατρικές Υπηρεσίες κάθε Περιφερειακής Ενότητας της Περιφέρειάς τους,

• μεριμνούν για την ετήσια αποστολή των αναγκών εκπαίδευσης που έχουν εντοπιστεί, σε συνεργασία με τις οικείες Περιφερειακές Ενότητες, προς την στη Δ/νση Κ.Α.Φ.Ε.

Γ. Η ***Δ/νση Κ.Α.Φ.Ε του ΥΠΑΑΤ***

- ***ενσωματώνει*** όπου απαιτείται την Κοινοτική Νομοθεσία στο Εθνικό δίκαιο, ***εκδίδει πράξεις κανονιστικού περιεχομένου*** για τη θέσπιση των αναγκαίων συμπληρωματικών μέτρων εκτέλεσης κοινοτικών Κανόνων, ***εκδίδει εγκυκλίους***
- ***συντάσσει τα πρωτόκολλα επιθεώρησης***
- ***ασκεί εποπτεία*** στις *Δ/νσεις Κτηνιατρικής των οικείων* Περιφερειών για την εφαρμογή των ανωτέρω
- ***υποβάλει έκθεση*** στην Επιτροπή, το αργότερο στις 30 Ιουνίου κάθε έτους, η οποία περιλαμβάνει τις πληροφορίες του ***" Πίνακα 1"(778/2006)*** και συνοδεύεται από ανάλυση των σημαντικότερων περιπτώσεων μη συμμόρφωσης που διαπιστώθηκαν και από το εθνικό σχέδιο δράσης για τη πρόληψη ή τη μείωσή τους στο μέλλον
- ***ασκεί την εποπτεία*** του ηλεκτρονικού μητρώου των εκτροφέων ωοπαραγωγών ορνίθων

Δ. Η ***Δ/νση Πληροφορικής του ΥΠΑΑΤ***

- ***δημιούργησε*** σε συνεργασία με την Δ/νση Κ.Α.Φ.Ε. του ΥΠΑΑΤ, το ηλεκτρονικό μητρώο των εκτροφέων ωοπαραγωγών ορνίθων
- ***παρέχει την απαραίτητη μηχανογραφική υποδομή*** για τη λειτουργία του ηλεκτρονικού μητρώου των εκτροφέων ωοπαραγωγών ορνίθων
- ***εξασφαλίζει*** τη ***συνεχή λειτουργία,*** την ***τεχνική υποστήριξη,*** τη ***συντήρηση*** και αναβάθμιση του ηλεκτρονικού μητρώου των εκτροφέων ωοπαραγωγών ορνίθων
- ***χορηγεί τους κωδικούς πρόσβασης*** στους χρήστες της εφαρμογής
- ***εκδίδει εγχειρίδιο*** χρήσης του λογισμικού
- ***εκπαιδεύει τους χρήστες*** του λογισμικού

2. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ ΚΑΙ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΟΥ ΜΟΝΑΔΑΣ ΩΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΟΡΝΙΘΩΝ

- Ο υπεύθυνος για τα ζώα υποχρεούται να λαμβάνει όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα για να εξασφαλίζει την καλή διαβίωση των ζώων καθώς και ότι τα ζώα δεν υφίστανται κανένα περιττό πόνο, ταλαιπωρία ή βλάβη. (ΠΔ. 374/2001)
- ο εκτροφέας πουλερικών ως κάτοχος αγροτικής εκμετάλλευσης θα πρέπει να εγγραφεί στο μητρώο αγροτών και αγροτικών εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ) .
- Ο υπεύθυνος των ωοπαραγωγών ορνίθων, ανάλογα με το σύστημα εκτροφής που θα επιλέξει, εφαρμόζει τις απαιτήσεις του ΠΔ 216/2003 , όπως αναφέρονται και στο Τμήμα 3 «Μέθοδοι εκτροφής» του παρόντος εγχειριδίου.
- Ο υπεύθυνος των ωοπαραγωγών ορνίθων, φροντίζει να τηρούνται οι παρακάτω διατάξεις των ΠΔ 374/2001 και 216/2003 :

1. Όλες οι όρνιθες πρέπει να **επιθεωρούνται** από τον ιδιοκτήτη ή από το πρόσωπο που έχει την ευθύνη τους, **τουλάχιστον μία φορά την ημέρα**.
2. Η φροντίδα των ορνίθων ανατίθεται σε **επαρκή αριθμό προσώπων** με **κατάλληλες ικανότητες**, **γνώσεις** και **επαγγελματικά προσόντα**.
3. Το **επίπεδο θορύβου** πρέπει να είναι το **χαμηλότερο δυνατό** και να αποφεύγεται κάθε διαρκής ή αιφνίδιος θόρυβος. Όλοι οι μηχανισμοί πρέπει να προκαλούν το χαμηλότερο δυνατό θόρυβο. Η μέτρηση της στάθμης της; έντασης του ήχου πραγματοποιείται με ειδικό όργανο, το ηχόμετρο και δεν πρέπει να ξεπερνά τα 85 dB .(μέτρηση με τη βοήθεια Smartphone .apps είναι δυνατή).
4. Όλα τα κτίρια **πρέπει να φωτίζονται** κατά τρόπο ώστε οι όρνιθες να αλληλοδιακρίνονται, να έχουν οπτική εποπτεία του περιβάλλοντος τους και να είναι δυνατόν να επιθεωρούνται διεξοδικά ανά πάσα στιγμή.
5. Μετά τις πρώτες μέρες προσαρμογής, το σύστημα φωτισμού (τουλάχιστον 10 lux) πρέπει να ακολουθεί ρυθμό 24 ωρών και να περιλαμβάνει επαρκή και **αδιάκοπη περίοδο σκότους, περίπου 8 ωρών**, προκειμένου οι όρνιθες να είναι σε θέση να αναπαυθούν και να αποφευχθούν προβλήματα όπως η ανοσοκαταστολή και οι οφθαλμολογικές ανωμαλίες. Ωστόσο, 20 lux ή παραπάνω είναι ιδανικά για τις φωτεινότερες περιοχές εμπλουτισμένων κλωβών και εναλλακτικών συστημάτων, με άλλες περιοχές να είναι σκοτεινότερες. Πρέπει να τηρείται μια **περίοδος ημίφωτος (μεταξύ 1 και 5 lux)** επαρκούς διάρκειας, προκειμένου επιτραπεί στις όρνιθες να εγκατασταθούν ήρεμα, χωρίς τραυματισμούς. Παρόλα αυτά στην

περιοχή των φωλιών θα είναι χαμηλότερη (λιγότερο από 1 lux). Ο ασθενής νυκτερινός φωτισμός μπορεί να διευκολύνει την κίνηση των πουλερικών των μεγαλόσωμων φυλών κατά τη νύκτα. Προτιμώνται τα φώτα LED ή πυρακτώσεως, με το LED να έχει το πλεονέκτημα ότι είναι πιο αποτελεσματικό. Η μέτρηση της φωτεινότητας είναι δυνατή με τη χρήση ειδικού οργάνου (φωτόμετρο) που μπορεί να εγκατασταθεί και σε Smartphone.(app)

	ΕΝΤΑΣΗ ΦΩΤΟΣ (σε lux)
Περιοχή φωλιών	Λιγότερο από 1 lux
Περίοδος ημίφωτος	Μεταξύ 1 και 5 lux
Φυσιολογικές συνθήκες	Τουλάχιστον 10 lux. 20 lux ή παραπάνω είναι ιδανικά στις φωτεινότερες περιοχές

6. Όλοι οι **χώροι**, ο **εξοπλισμός** και τα **όργανα** με τα οποία έρχονται σε επαφή οι όρνιθες, πρέπει να **καθαρίζονται** και να **απολυμαίνονται** πλήρως σε τακτά διαστήματα και πάντως κάθε φορά που πραγματοποιείται υγειονομική εκκένωση και πριν την εγκατάσταση νέας παρτίδας ορνίθων. Τα περιττώματα πρέπει να απομακρύνονται το συχνότερο δυνατό και οι νεκρές όρνιθες κάθε μέρα. **Τα υλικά** που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή των χώρων σταβλισμού και του εξοπλισμού με τον οποίο μπορεί να έρθουν σε επαφή τα ζώα, **δεν πρέπει να είναι επιβλαβή για τα ζώα** και **να μην έχουν αιχμές ή προεξοχές** που είναι δυνατόν να τα τραυματίσουν.
7. Η **κυκλοφορία του αέρα**, το **ποσοστό κονιορτού**, η **θερμοκρασία**, η **σχετική υγρασία** και οι **συγκεντρώσεις αερίων**, πρέπει να παραμένουν εντός ορίων που δε βλάπτουν τα ζώα.

Θερμοκρασία Ορνιθώνα	17 - 25°C (ενήλικες ωοτόκες) ανάλογα του παραγωγικού συστήματος
Υγρασία	40 - 60% (ως 70 - 75% για μικρά διαστήματα)
Ένταση φωτός	Τουλάχιστον 10 lux (εκτός από τις φωλιές- < από 1 lux)
Συγκέντρωση αμμωνίας	Λιγότερη από 20 ppm
Συγκέντρωση Διοξειδίου του άνθρακα	Λιγότερη από 3000 ppm

8. Ο **σχεδιασμός** και οι **διαστάσεις του ανοίγματος του κλωβού**, πρέπει να επιτρέπουν την απόσυρση μιας ενήλικης όρνιθας χωρίς περιττή ταλαιπωρία ή τραυματισμό.
9. Η διαρρύθμιση του συστήματος πρέπει να τέτοια ώστε **να αποφεύγεται η διαφυγή των ορνίθων**.
10. Οι **εγκαταστάσεις με πλείονες ορόφους** πρέπει να επιτρέπουν την απρόσκοπτη επιθεώρηση και απομάκρυνση των ορνίθων.
11. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του σημείου 19 του Παραρτήματος του ΠΔ 374/2001 (Α 251), **οι ακρωτηριασμοί απαγορεύονται.** Προκειμένου να αποφεύγονται οι ραμφισμοί και ο κανιβαλισμός, **επιτρέπεται η κοπή της άκρης του ράμφους**, εφόσον πραγματοποιείται από ειδικευμένο προσωπικό επί **πουλερικών ηλικίας κάτω των 10 ημερών** που προορίζονται για ωοπαραγωγή.
12. Σε κάθε **ζώο ασθενές ή τραυματισμένο** παρέχονται οι **κατάλληλες φροντίδες** και όταν το ζώο δε αντιδρά στις φροντίδες αυτές, λαμβάνεται το συντομότερο δυνατόν η **γνώμη κτηνιάτρου**.
13. Πρέπει να τηρεί **Μητρώο Φαρμακευτικής Αγωγής με τις ειδικές συνταγές κίτρινου χρώματος (για πέντε έτη) και μητρώο θανάτων** που διαπιστώνονται σε κάθε επιθεώρηση.
14. Πρέπει να τηρεί **βιβλίο απολυμάνσεων** και **βιβλίο επιθεωρήσεων** στο οποίο καταγράφονται όλοι οι επίσημοι έλεγχοι και φυλάσσονται τα σχετικά παραστατικά (πρωτόκολλα, αναλύσεις, μετρήσεις κτλ).
15. Όλοι **οι αυτόματοι και μηχανικοί εξοπλισμοί** που είναι αναγκαίοι για την υγεία και την ευζωία των ορνίθων, πρέπει να **επιθεωρούνται τουλάχιστον μια φορά την ημέρα**.
16. Πρέπει να υπάρχει κατάλληλο **εφεδρικό σύστημα** επαρκούς ανανέωσης του αέρα, σε περίπτωση βλάβης του συστήματος τεχνητού εξαερισμού καθώς και **σύστημα συναγερμού** που ειδοποιεί για τη βλάβη και το οποίο ελέγχεται τακτικά
17. Στις όρνιθες πρέπει να παρέχεται υγιεινή **τροφή**, κατάλληλη για την ηλικία τους και το είδος τους και σε επαρκείς ποσότητες καθώς και **νερό** κατάλληλης ποιότητας και ποσότητας.
18. **Δεν χορηγείται στα ζώα καμιά άλλη ουσία**, εκτός από τις ουσίες που χορηγούνται για θεραπευτικούς ή προφυλακτικούς σκοπούς ή στο πλαίσιο ζωοτεχνικής αγωγής, όπως ορίζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο γ του ΠΔ 259/1998 (ΦΕΚ Α 191) όπως ισχύει, **εκτός** εάν έχει αποδειχθεί βάσει

επιστημονικών μελετών για την ευζωία των ζώων ή βάσει της αποκτηθείσας πείρας, ότι η ουσία δεν είναι επιβλαβής για την υγεία και την ευζωία τους.

19. Ο υπεύθυνος κάθε εγγεγραμμένης μονάδας, **υποχρεούται να ενημερώνει αμέσως και εγγράφως** την Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας, **για κάθε μεταβολή** των στοιχείων της μονάδας, του πτηνοτρόφου και του ιδιοκτήτη της μονάδας (σε περίπτωση που είναι άλλος από τον πτηνοτρόφο) και **το Τμήμα Κτηνιατρικής επικαιροποιεί το ηλεκτρονικό μητρώο**.
20. Επίσης οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων **<u>έχουν το δικαίωμα προσφυγής</u>** κατά των αποφάσεων που λαμβάνει η αρμόδια αρχή, ως αποτέλεσμα των επίσημων ελέγχων και να είναι ενημερωμένοι για το δικαίωμα αυτό

.

Σύμφωνα με τους Κανονισμούς (ΕΚ) 1234/2007 και 589/2008, τα **αυγά της κατηγορίας Α** (που προορίζονται για άμεση ανθρώπινη κατανάλωση) πρέπει να **σημαίνονται με τον διακριτικό αριθμό του παραγωγού**, δηλαδή τον διακριτικό κωδικό της μονάδας παραγωγής.

➢ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΕΙΣ

➢ Οι παραγωγοί που εκτρέφουν ***έως και 50 ωοτόκες όρνιθες***, απαλλάσσονται από την εν λόγω υποχρέωση, υπό την προϋπόθεση ότι τα αυγά πωλούνται από τον παραγωγό στον τελικό καταναλωτή στην τοπική λαϊκή αγορά **της περιφέρεια παραγωγής και στο σημείο πώλησης** αναγράφονται η επωνυμία και η διεύθυνση του παραγωγού.

✓ Οι παραγωγοί που εκτρέφουν ***από 51 έως και 349 ωοτόκες όρνιθες***, <u>*δύναται να παρεκκλίνουν*</u> από ορισμένες απαιτήσεις του άρθρου 4 της οδηγίας 1999/74/ΕΚ (αντίστοιχο άρθρο 4 του ΠΔ 216/2003), σύμφωνα με τον Κανονισμό 589/2008 της Επιτροπής. Στις εκτροφές αυτές χορηγείται έγκριση και διακριτικός αριθμός και καταγράφονται, σύμφωνα με το άρθρο 7 του κεφαλαίου IV του ΠΔ 216/2003, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι απαιτήσεις του Παραρτήματος Ι του άρθρου 12 και οι απαιτήσεις του άρθρου **4, ακόμα και αν παρεκκλίνουν στα παρακάτω σημεία :**

➢ **παράγραφος Α, σημείο 1, στοιχείο δ, δεύτερη πρόταση**: «Οι κούρνιες δεν πρέπει να τοποθετούνται πάνω από τη στρωμνή, ενώ η οριζόντια απόσταση ανάμεσα στις κούρνιες πρέπει να είναι τουλάχιστον 30 cm και ανάμεσα στην κούρνια και τον τοίχο τουλάχιστον 20 cm»

➢ **παράγραφος Α, σημείο 1, στοιχείο ε**: «Τουλάχιστον 250 cm^2 επιφάνειας στρωμνής ανά όρνιθα, η στρωμνή να καλύπτει τουλάχιστον το ένα τρίτο της επιφάνειας δαπέδου»

➢ **παράγραφος Α, σημείο 2:** «Το δάπεδο των εγκαταστάσεων να είναι κατασκευασμένο έτσι ώστε να υποβαστάζει κατάλληλα όλα τα μπροστινά νύχια κάθε ποδιού»

➢ **παράγραφος Α, σημείο 3, στοιχείο α, σημείο i**: «Πέρα από τις διατάξεις που προβλέπονται στα σημεία 1 και 2, για τα συστήματα που επιτρέπουν στις ωοπαραγωγές όρνιθες να μετακινούνται μεταξύ διαφόρων επιπέδων: i) ο αριθμός των επάλληλων επιπέδων περιορίζεται σε 4»

➢ **παράγραφος Α, σημείο 3, στοιχείο β, σημείο i**: «Πέρα από τις διατάξεις που προβλέπονται στα σημεία 1 και 2, όταν οι ωοπαραγωγές όρνιθες έχουν πρόσβαση σε εξωτερικούς χώρους: i) πρέπει να υπάρχουν πολλές έξοδοι με απευθείας πρόσβαση στον εξωτερικό χώρο, να έχουν ύψος τουλάχιστον 35 cm και πλάτος 40 cm και να είναι κατανεμημένες σε όλο το μήκος του κτιρίου, σε κάθε περίπτωση ένα συνολικό άνοιγμα των 2 μέτρων πρέπει να είναι διαθέσιμο σε κάθε ομάδα των 1000 ορνίθων»

- **Οι παραγωγοί που εκτρέφουν *πάνω από 350 ωοτόκες όρνιθες*, εμπίπτουν στις διατάξεις του ΠΔ 216/2003**.

---

3. ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΕΙΣ – ΚΥΡΩΣΕΙΣ-ΑΡΘΡΟ 23/Ν4235/2014

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ: Ε) Τομέας Προστασίας ζώων

Μη συμμορφώσεις:

Μη συμμόρφωση	**Ύψος προστίμου σε ευρώ**
Υποτομέας προστασίας των ζώων στις εκτροφές	
1. Μη συμμόρφωση του υπεύθυνου της εκτροφής με την υποχρέωση απασχόλησης επαρκούς αριθμού προσώπων, με κατάλληλες ικανότητες, γνώσεις επαγγελματικά προσόντα, στα οποία παρέχονται οδηγίες και κατευθύνσεις για την προστασία των ζώων.	**500-2.000**
2. Μη συμμόρφωση του υπεύθυνου της εκτροφής με την υποχρέωση πραγματοποίησης επιθεωρήσεων των ζώων της εκτροφής σύμφωνα με την απαιτούμενη συχνότητα ανά είδος ζώων και σύστημα εκτροφής, καθώς και μη συμμόρφωση με την υποχρέωση λήψης μέτρων για την αντιμετώπιση καταστάσεων που καταδεικνύουν μείωση του επιπέδου καλής διαβίωσης ή/και της υγείας των ζώων.	**500-5.000**
3. Μη τήρηση ή ελλιπής τήρηση μητρώων φαρμακευτικής αγωγής, θανάτων και όλων των υπόλοιπων μητρώων που είναι απαραίτητα για την ορθή λειτουργία της εκμετάλλευσης, ανάλογα με το είδος του ζώου.	**500-5.000**
4. Μη συμμόρφωση του υπεύθυνου της εκτροφής με την υποχρέωση εξασφάλισης ελευθερίας κινήσεων στα ζώα, ανάλογα με το σύστημα εκτροφής και το είδος του ζώου.	**1.000-5.000**
5. Μη συμμόρφωση του υπεύθυνου της εκτροφής με την υποχρέωση εξασφάλισης απαιτούμενου ελεύθερου χώρου δαπέδου ανάλογα με το σύστημα εκτροφής , το είδος και την κατηγορία του ζώου και την πυκνότητα εκτροφής.	**1.000-10.000**
6. Μη συμμόρφωση του υπεύθυνου της εκτροφής με τις προβλεπόμενες προδιαγραφές για την κατασκευή, τη συντήρηση και τη λειτουργία χώρων σταβλισμού, ή κλωβών και του χρησιμοποιούμενου για τα ζώα εξοπλισμού,	**1.000-10.000**

ανάλογα με το σύστημα εκτροφής καθώς και με την εξασφάλιση κατάλληλων συνθηκών φωτισμού, θορύβου, κονιορτού, θερμοκρασίας, υγρασίας, συγκέντρωσης αερίων κλπ εντός της εκτροφής.	
7. Μη τήρηση από τον υπεύθυνο της εκτροφής των απαραίτητων μέτρων για τα ζώα που εκτρέφονται εκτός κτιρίων**.**	**1.000-5.000**
8. Μη συμμόρφωση του υπεύθυνου της εκτροφής με την υποχρέωση επιθεώρησης και εξασφάλισης της ορθής λειτουργίας του αυτόματου ή μηχανικού εξοπλισμού της εκτροφής, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος αερισμού και συναγερμού ή με την υποχρέωση ύπαρξης κατάλληλου εφεδρικού συστήματος και συστήματος συναγερμού.	**1.000-10.000**
9. Μη συμμόρφωση του υπεύθυνου της εκτροφής με την υποχρέωση παροχής: α)ισορροπημένης υγιεινής τροφής κατάλληλης για την ηλικία, το είδος, την κατηγορία των ζώων, ανά κατάλληλα διαστήματα β) νερού ή άλλων υγρών κατάλληλης ποιότητας και ποιότητας, γ) των προβλεπόμενων απαραίτητων άλλων ουσιών, ανάλογα με το είδος του ζώου**,** δ) κατάλληλων σε κατασκευή, σχεδιασμό και τοποθέτηση συστημάτων σίτισης και ποτίσματος ζώων, ε) μη επιβλαβών ουσιών για θεραπευτικούς, προφυλαχτικούς ή άλλους σκοπούς .	**1.000-10.000**
10. Μη παροχή από τον υπεύθυνο της εκτροφής, υλικού απασχόλησης ή υλικού για τη δημιουργία φωλιάς ανάλογα με το είδος του ζώου.	**500-5.000**
11. Μη συμμόρφωση του υπεύθυνου της εκτροφής με τους όρους και τις προϋποθέσεις πραγματοποίησης των ακρωτηριασμών, ανάλογα με το είδος του ζώου, καθώς και μη επαρκής αιτιολόγηση της πραγματοποίησης των ακρωτηριασμών αυτών σε βάση ρουτίνας.	**500-5.000**
12. Εφαρμογή από τον υπεύθυνο της εκτροφής φυσικών ή τεχνητών μεθόδων εκτροφής ή περιορισμών στην εκτροφή που προκαλούν ή ενδέχεται να προκαλέσουν ταλαιπωρία, βλάβη ή αρνητική επίπτωση στην υγεία και την ευζωία των ζώων.	**1.000-10.000**

Άρθρο 24, 4235/2014 Διαδικασία επιβολής διοικητικών κυρώσεων

1. α*) Διοικητικά πρόστιμα έως και 6.000 ευρώ επιβάλλονται, από την υπηρεσία που διαπίστωσε τη μη συμμόρφωση, με απόφαση τριμελούς επιτροπής. Με απόφασή του,(Βλ συνημμένο υπόδειγμα)* ***ο προϊστάμενος της αρμόδιας υπηρεσίας που διενεργεί*** τον *έλεγχο προβαίνει,* ***εντός δύο (2) εργασίμων ημερών*** *από την υποβολή της* ***έκθεσης ελέγχου,*** *στη συγκρότηση με τον ορισμό των μελών* ***της τριμελούς επιτροπής,*** *η οποία αποτελείται από* ***τρεις (3) ελεγκτές της υπηρεσίας*** *που διενήργησε τον έλεγχο, εκτός των ελεγκτών που υπογράφουν την έκθεση ελέγχου.* ***Πρόεδρος της επιτροπής*** *είναι ο ελεγκτής με τον ανώτερο βαθμό και μεταξύ ομοιοβάθμων με τον περισσότερο χρόνο υπηρεσίας. Χρέη γραμματέα εκτελεί ο ελεγκτής με τον κατώτερο βαθμό και μεταξύ ομοιοβάθμων με το λιγότερο χρόνο υπηρεσίας.*

Αν δεν επαρκεί ο αριθμός των υπαλλήλων για τη συγκρότηση της επιτροπής, σε αυτή δύνανται να συμμετάσχουν υπάλληλοι από άλλες αρμόδιες αρχές, με συναφές αντικείμενο.

Η τριμελής επιτροπή συνέρχεται ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου της, ο **οποίος δέκα (10) ημέρες** πριν τη συνεδρίασή της καλεί τον ενδιαφερόμενο για να εκθέσει τις απόψεις του **εγγράφως ή προφορικά, με παρουσία του ίδιου ή εκπροσώπου του κατά την ημέρα συνεδρίασης.**

β) Η τριμελής επιτροπή λαμβάνει υπόψη την έκθεση ελέγχου των ελεγκτών, τις απόψεις του ενδιαφερόμενου και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου και **εκδίδει αιτιολογημένη απόφαση**:

αα) είτε για τη μη επιβολή προστίμου

ββ) είτε για την επιβολή προστίμου μέχρι και έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ

γγ) είτε για τη διαβίβαση της υπόθεσης στην αρμόδια, κατά περίπτωση, αρχή των περιπτώσεων α΄ και β΄ της παρ. 2, για την επιβολή προστίμου άνω των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ, με σχετική εισήγηση για το ύψος αυτού.

Η εν λόγω επιτροπή δεν επιλαμβάνεται περιπτώσεις **μη συμμορφώσεων** που το ποσό εκκίνησης του διοικητικού προστίμου είναι 6.001 ευρώ και άνω.

γ) *Στην απόφαση επιβολής του προστίμου αναφέρεται το δικαίωμα υποβολής ένστασης κατ' αυτής εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης.*

<u>Η ένσταση</u> *κατατίθεται στην αρχή που εξέδωσε την απόφαση επιβολής του προστίμου και απευθύνεται ενώπιον τριμελούς επιτροπής, η οποία συγκροτείται* ***με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη.*** *Με την απόφαση του Περιφερειάρχη του δεύτερου εδαφίου, ορίζονται τα μέλη που υποδεικνύονται από τον προϊστάμενο της αρχής που επέβαλε το πρόστιμο, η έδρα, ο τρόπος λειτουργίας και κάθε σχετικό θέμα.*

4. Για την επιβολή των διοικητικών κυρώσεων και τον καθορισμό του χρηματικού ύψους του διοικητικού προστίμου, ώστε αυτό να είναι αποτελεσματικό, αναλογικό και αποτρεπτικό, λαμβάνονται υπόψη, σε συνδυασμό, τα κατωτέρω κριτήρια επιμέτρησης:

α) ο βαθμός επικινδυνότητας,

β) η πολλαπλότητα των μη συμμορφώσεων της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης,

γ) το μέγεθος της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης και

δ) η υποτροπή ως προς την ίδια μη συμμόρφωση στη διάρκεια των τριών (3) τελευταίων ετών.

2. Διοικητικά πρόστιμα άνω των 6.001 και μέχρι 60.000 ευρώ επιβάλλονται, με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 και 4:

α) Για τις περιπτώσεις επίσημων ελέγχων, αρμοδιότητας των Διευθύνσεων της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής ή της Διεύθυνσης Εισροών Ζωικής Παραγωγής ή της Διεύθυνσης Μεταποίησης, Τυποποίησης και Ποιοτικού Ελέγχου Προϊόντων Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με απόφαση των προϊσταμένων της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής, Ζωικής Παραγωγής ή Φυτικής Παραγωγής του Υπουργείου αυτού, κατά περίπτωση, κατόπιν εισήγησης των αρμόδιων ως άνω Διευθύνσεων, ***<u>οι οποίες λαμβάνουν υπόψη την έκθεση ελέγχου των ελεγκτών</u>****,* ***<u>την απόφαση της τριμελούς επιτροπής</u>*** *σε περίπτωση διαβίβασης της υπόθεσης από αυτή, τις απόψεις του ενδιαφερόμενου και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου.*

Στην απόφαση επιβολής προστίμου αναφέρεται το δικαίωμα υποβολής ένστασης κατ' αυτής, εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης.

Η ένσταση κατατίθεται στις ως άνω, κατά περίπτωση, Διευθύνσεις του αυτού Υπουργείου και απευθύνεται, κατά περίπτωση, ενώπιον καθ' ύλην αρμόδιας τριμελούς επιτροπής, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, στην οποία

καθορίζεται η σύνθεση, οι ιδιότητες των μελών, ο τρόπος λειτουργίας, η έδρα και κάθε σχετικό θέμα.

Στην απόφαση επιβολής προστίμου ***αναφέρεται το δικαίωμα υποβολής ένστασης κατ' αυτής****, εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών, η οποία κατατίθεται στη Διεύθυνση Κτηνιατρικής Αντίληψης Φαρμάκων και Εφαρμογών του αυτού Υπουργείου και απευθύνεται ενώπιον τριμελούς επιτροπής, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, στην οποία καθορίζεται η σύνθεση, οι ιδιότητες των μελών, ο τρόπος λειτουργίας, η έδρα και κάθε σχετικό θέμα.*

Η τριμελής επιτροπή αποφαίνεται επί των ενστάσεων μετά από εξέταση της νομιμότητας και της ουσίας αυτών ***και ακυρώνει εν όλω ή εν μέρει ή τροποποιεί την απόφαση επιβολής του προστίμου ή απορρίπτει την ένσταση.***

Άρθρο 66 *.Κατάργηση της παρ. 4 του άρθρου 2 του π.δ. 344/2000 (Α΄ 297)*
Από τη δημοσίευση του παρόντος, καταργείται η παρ. 4 του άρθρου 2 του π.δ. 344/2000, όπως ισχύει.

Άρθρο 25 *Είσπραξη και απόδοση προστίμων*

1.Η παρακολούθηση της διαδικασίας υλοποίησης των αποφάσεων επιβολής προστίμων και της πορείας αποπληρωμής και είσπραξής τους διενεργείται από την οικονομική υπηρεσία της αρχής έκδοσης της σχετικής απόφασης. 2. ***Η εντός εξήντα (60) ημερών, από την επίδοση της απόφασης επιβολής προστίμου, αποπληρωμή του προστίμου, συνεπάγεται έκπτωση τριάντα τοις εκατό (30%).***

3. Τα διοικητικά πρόστιμα αποπληρώνονται και βεβαιώνονται ως έσοδα:

α) Κατά 100% του Ταμείου Γεωργίας και Κτηνοτροφίας, όταν οι μη συμμορφώσεις διαπιστώνονται από υπαλλήλους του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

β) Κατά ποσοστό 50% του Ταμείου Γεωργίας και Κτηνοτροφίας και κατά ποσοστό 50% των οικείων Περιφερειών, όταν οι μη συμμορφώσεις διαπιστώνονται από υπαλλήλους των Περιφερειακών Ενοτήτων, στα πλαίσια επίσημων ελέγχων, αρμοδιότητας των υπηρεσιών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Γ) *Κατά το 1/3 του Ταμείου Γεωργίας και Κτηνοτροφίας, κατά το 1/3 των οικείων Περιφερειακών Ενοτήτων και κατά το 1/3 του ΕΟΦ, όταν οι μη συμμορφώσεις διαπιστώνονται από υπαλλήλους του ΕΟΦ.*

4. Τα διοικητικά πρόστιμα που επιβάλλονται με τη διαδικασία του άρθρου 24 εισπράττονται σύμφωνα με τον ΚΕΔΕ με τη σύνταξη χρηματικού καταλόγου από τη βεβαιούσα αρχή και με αναφορά της αρχής υπέρ της οποίας κατατίθενται και αποδίδονται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Για την είσπραξη των προστίμων υπέρ του Ταμείου Γεωργίας και Κτηνοτροφίας μέσω των ΔΟΥ εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 106 του ν. 2362/1995 (Α΄247).

5. α) Για μη συμμόρφωση που διώκεται και ποινικά, οι διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 23 επιβάλλονται ανεξάρτητα από την άσκηση ποινικής δίωξης.

β) Αν το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο εκδώσει αμετάκλητη αθωωτική απόφαση για την ίδια πράξη της μη συμμόρφωσης στην οποία, διαπιστώνεται μετά δυνάμεως δεδικασμένου, ότι δεν έχουν τελεσθεί ή λάβει χώρα τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων έχει στηριχθεί η επιβολή της κύρωσης, εκδίδεται υπέρ της επιχείρησης ατομικό φύλλο έκπτωσης του επιβληθέντος διοικητικού προστίμου, υπό την προϋπόθεση ο ενδιαφερόμενος να προσκομίσει προηγουμένως στην αρμόδια αρχή που εξέδωσε την απόφαση επιβολής του προστίμου επίσημο αντίγραφο της ως άνω αμετάκλητης αθωωτικής απόφασης του δικαστηρίου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ …….
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
& ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε ……
ΤΜΗΜΑ: ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:…./…../2021
Αριθ. Πρωτ. ……

ΑΠΟΦΑΣΗ
ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
του άρθρου. 24 Ν. 4235/2014

Στην …… *(τόπος)*, σήμερα, ……/……/2021 (*ημερομηνία*), και ώρα …:… πμ/μμ, στην …… *(τόπος συνεδρίασης),* συνεδρίασε, κατόπιν πρόσκλησης του Προέδρου της, η Τριμελής Επιτροπή που συγκροτήθηκε με την υπ' αριθ. ……Απόφαση του Προϊσταμένου της ……*(υπηρεσίας)*, αποτελούμενη από τους:

1. ……*(ονοματεπώνυμο),(ειδικότητα, βαθμός)*,ελεγκτή της ……*(υπηρεσίας)*, **ως Πρόεδρο**.

2. ……*(ονοματεπώνυμο),(ειδικότητα, βαθμός)*, ελεγκτή της ……*(υπηρεσίας)*, **ως μέλος** και

3. ……*(ονοματεπώνυμο),(ειδικότητα, βαθμός)*, ελεγκτή της ……*(υπηρεσίας)* **ως μέλος**, **ο οποίος ασκεί και τα καθήκοντα του γραμματέα της Επιτροπής,** οι οποίοι παραστάθηκαν.

Αφού έλαβε υπόψη:

1. Τα άρθρα 23 και 24 του Ν. 4235/2014 (ΦΕΚ Α΄ 32/11.2.2014).

2. Τη με αριθμό 434/82574/25-06-2014 Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΦΕΚ 1710 Β΄/26-6-14).

3. Την/τις υπ' αριθ. …… έκθεση/εκθέσεις ελέγχου της[1] ……*(υπηρεσίας)* για τον έλεγχο που διενεργήθηκε στις

…… (*ημερομηνία*) στην εκτροφή …….……(*επωνυμία*) επί της …… *(οδός, αριθμός, Τ.Κ. , περιοχή δήμος).*

4. Την υπ' αριθ. …… έκθεση εργαστηριακής εξέτασης του[3] …… που αφορά στο οριστικό εργαστηριακό αποτέλεσμα του με αριθμό …….…… δείγματος που ελήφθη την ……/……/2021 (*ημερομηνία*) στην εκτροφή ……(*επωνυμία*) επί της οδού …… …… *(διεύθυνση).*

5. α) Το υπ' αριθ. …… υπόμνημα του ιδιοκτήτη/και τις απόψεις του ιδιοκτήτη ή του νομίμου εκπροσώπου της επιχείρησης ……*(ονοματεπώνυμο)* ενώπιον της τριμελούς επιτροπής στις ……..**ή**

6. β) Το γεγονός ότι δεν υποβλήθηκε υπόμνημα εκ μέρους της επιχείρησης ή δεν προσήλθε ο ιδιοκτήτης ή νόμιμος εκπρόσωπος ενώπιον της τριμελούς επιτροπής στις ……/……/2021 (*ημερομηνία*), παρά την κλήση του σε ακρόαση με το υπ' αριθμ. πρωτ. …… έγγραφο του/της

7. Την εξέταση των στοιχείων που προέκυψαν κατά τον έλεγχο που διενεργήθηκε στις ……/……/2021 (*ημερομηνία*), στην ανωτέρω εκτροφή, από τα οποία προκύπτουν μη συμμορφώσεις, οι οποίες κατηγοριοποιούνται ως κάτωθι σύμφωνα με την παρ. του άρθρου 23 του Ν. 4235/2014:

α)…… (*κατηγορία μη συμμορφώσεων*),

β)…… κ.ο.κ.

Τον προσδιορισμό της συνολικής βαθμολογίας της επιχείρησης και το εύρος του προστίμου ανά κατηγορία μη συμμόρφωσης κατ' εφαρμογή της ΥΑ 434/82574/2014, σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα[4].

ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ ΕΚΤΡΟΦΗΣ

ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ	ΒΑΘΜΟΣ	
ΧΑΜΗΛΗ	1	→
ΜΕΣΑΙΑ	2 ή 3	→
ΥΨΗΛΗ	4 ή 5	→
ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΥΨΗΛΗ	6 ή 7 ή 8	→

ΠΟΛΛΑΠΛΟΤΗΤΑ ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΕΩΝ		
ΑΡΙΘΜΟΣ	ΒΑΘΜΟΣ	
ΜΙΑ	0	→
ΔΥΟ	1	→
ΤΡΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΩ	2	→

ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΩΟΤΟΚΩΝ		
ΜΕΓΕΘΟΣ	ΒΑΘΜΟΣ	
ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΗ <500	1	→
501 < ΜΙΚΡΗ < 4.000	2	→
4.001< ΜΕΣΑΙΑ < 10.000	3	→
10.001 >	4	→

ΥΠΟΤΡΟΠΗ		
ΑΡΙΘΜΟΣ	ΒΑΘΜΟΣ	
ΜΗ ΥΠΟΤΡΟΠΗ	0	→
ΜΙΑ	1	→
ΔΥΟ ΚΑΙ ΑΝΩ	2	→

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	0

ΕΥΡΟΣ ΠΙ

Β=(Α+Γ)/2	0,00
Γ	
κ=(Γ-Α)/2	0

ΕΥΡΟΣ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΨΟΥΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΚΥΡΩΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΕΥΡΟΣ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΨΟΥΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΚΥΡΩΣΗΣ	
		ΕΛΑΧΙΣΤΟ	ΜΕΓΙΣΤΟ
1η	2	0	
	3	0	
	4	0	0
	5	0	0
	6	0	0
	7	0	0
	8	0	0
	9	0	0
	10	0	0
	11	0	0
2η	12	0	0
	13	0	0
	14	0	0
	15	0	0
	16	0	0

ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

1. Στον ΠΙΝΑΚΑ 1 η Τριμελής Επιτροπή βαθμολογεί το βαθμό επικινδυνότητας, τη πολλαπλότητα, το μέγεθος της εκτροφής και την υποτροπή καταχωρόντας το βαθμό που επιλέγει στο αντίστοιχο πεδίο.
Από τη καταχώρηση της βαθμολογίας προκύπτει αυτόματα η ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ για την εξεταζόμενη μη συμμόρφωση.
2. Στον ΠΙΝΑΚΑ 2 Τριμελής Επιτροπή καταχωρεί την ελάχιστη τιμή προστίμου (Α) και την μέγιστη τιμή προστίμου (Γ) που προβλέπεται στο άρθρο 23 του Ν. 4235/2014 για τη κατηγορία της εξεταζομένης μη συμμόρφωσης.
3. και στον ΠΙΝΑΚΑ 3 το προβλεπόμενο εύρος του χρηματικού προστίμου (ελάχιστο και το μέγιστο) για κάθε κατηγορία χρηματικού ύψους διοικητικής κύρωσης.

8. Τα λοιπά στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης και την συζήτηση που ακολούθησε

Αποφασίζει
ομόφωνα ή κατά πλειοψηφία (2/1)[2]

1. Τον καθορισμό του προστίμου κάθε κατηγορίας μη συμμόρφωσης ως εξής.
α)…… (*κατηγορία μη συμμορφώσεων*) …… € (*ποσό προστίμου).*
β)…….. (*κατηγορία μη συμμορφώσεων*) …… € (*ποσό προστίμου).*
Γ)……..(*κατηγορία μη συμμορφώσεων*) …… € (*ποσό προστίμου).*
δ)…….(*κατηγορία μη συμμορφώσεων*) …… € (*ποσό προστίμου).* κ.ο.κ.

2. Τον προσδιορισμό του συνολικού ύψους του προστίμου σε ……€ (*ποσό προστίμου)* σε εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 4 της ΥΑ 434/82574/25-6-2014, ως εξής:
α) …… €, επί 100% =……..……€ (*ποσό προστίμου)*
β) …… € επί 50% =……..……€ (*ποσό προστίμου)*
γ) …… € επί 25% =……..……€ (*ποσό προστίμου)*
δ) ……€ επί 10% =……..……€ (*ποσό προστίμου)* κ.ο.κ.
Συνολικό πρόστιμο: «……ευρώ», (……€) *(ολογράφως και αριθμητικά)*,

3. Την επιβολή προστίμου,[2] ή τη μη επιβολή προστίμου,[2] ή την εισήγηση επιβολής προστίμου[2], συνολικού ύψους …… ευρώ (……€) *(ολογράφως και αριθμητικά)*, στον …….. (σε περίπτωση ατομικής επιχείρησης) ή στην εταιρεία με την επωνυμία……, η οποία εδρεύει επί της …… *(οδός, αριθμός, Τ.Κ. , περιοχή δήμος)*, με Α.Φ.Μ. …… και Δ.Ο.Υ. ……

Μειοψήφησε το μέλος της επιτροπής …… ……..…… (ονοματεπώνυμο) ο/η οποίος/α έχει τη γνώμη ότι ……...……
Κατά της παρούσας ο ιδιοκτήτης ή ο νόμιμος εκπρόσωπος της επιχείρησης έχει δικαίωμα να υποβάλει ένσταση εντός προθεσμίας πέντε (5) εργασίμων ημερών από την επίδοσή της. Εάν δεν υποβληθεί ένσταση εντός της προθεσμίας της η απόφαση θεωρείται οριστική και εκτελεστή.

Ακριβές Αντίγραφο
Ο γραμματέας της επιτροπής

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής

…… *τίθεται σφραγίδα* *……*
(ονοματεπώνυμο)

(ονοματεπώνυμο)

Επιδόθηκε την ……/……/2021 και ώρα ……πμ/μμ.	
Ο Παραδίδων	**Ο Παραλαβών**
…… *(ονοματεπώνυμο και υπογραφή)*	*……* *(ονοματεπώνυμο και υπογραφή)*

➢ Διαχείριση κόπρου

Η κόπρος πτηνών οδηγείται σε εγκαταστάσεις:

- παραγωγής βιοαερίου
- λιπασματοποίησης
- παραγωγής λιπασμάτων και εδαφοβελτιωτικών
- καύσης (Κόπρος Πουλερικών)
- διασπορά σε καταχωρημένο αγρόκτημα (ΥΑ 612 118658/ΦΕΚ 1983/20, άρθρο 5**)**

(Κώδικας ορθής γεωργικής πρακτικής: (ΥΑ 85167/820- ΦΕΚ 477/Β /2000)

- σε κοπροσωρούς (Για του σκοπούς διαχείρισης της κόπρου, θα κατασκευαστεί κοπροσωρός σε τσιμέντο με κλίση 5-6% για την απομάκρυνση των υγρών από τη ζύμωση, τοιχίο στις τρεις πλευρές και τέταρτη θα είναι κενή, ώστε να είναι δυνατή η είσοδος και έξοδος του εκφορτωτή και πρόβλεψη για απομάκρυνση υγρών της βροχής με την κάλυψη από σκληρό νάιλον και παραμονή για διάστημα 90-180 ημέρες). Τυχόν απορροές/εκπλύσεις υγρών αποβλήτων θα πρέπει να οδηγούνται σε στεγανοποιημένη δεξαμενή για εξάτμισή τους. Η μεταφορά της κοπριάς θα πρέπει να γίνεται με κατάλληλο φορτηγό όχημα, ώστε να αποφεύγεται οποιαδήποτε διαφυγή στο περιβάλλον οποιασδήποτε ποσότητας και να διατίθεται ως εδαφοβελτιωτικό σε αγροτεμάχια.

➢ <u>Υγρά απόβλητα:</u>

- Τα υγρά απόβλητα από το πλύσιμο των δαπέδων του ορνιθώνα θα πρέπει να συλλέγονται με στεγανούς αγωγούς και να διοχετεύονται σε στεγανή δεξαμενή για εξάτμιση, είτε να διατίθενται σε κλειστή δεξαμενή για προσωρινή αποθήκευση και ακολούθως για άρδευση δέντρων.

Διαχείριση σπασμένων αυγών:

- Τα σπασμένα αυγά να παραδίδονται σε αδειοδοτημένο συλλέκτη αποβλήτων και να διατίθενται σε αδειοδοτημένο σταθμό επεξεργασίας αποβλήτων:
- Μονάδες μεταποίησης 3 (ή 2), λιπασματοποίησης ή βιοαερίου (2 παστερίωση +ειδική έγκριση)

Διαχείριση νεκρών πτηνών

Τα ψόφια πτηνά και τα πτηνά που υπόκεινται σε ευθανασία θα πρέπει να συλλέγονται σε ειδικούς, κλειστούς κάδους και να διατίθενται αυθημερόν σε αδειοδοτημένους συλλέκτες για διάθεση σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις διαχείρισης ζωικών αποβλήτων.

Εικόνα 6:Ευθανασία με διατρητική ράβδο.

ΕΥΖΩΙΑ

Οι «Πέντε Ελευθερίες» για τα παραγωγικά ζώα αποτελούν τις κατευθυντήριες αρχές για την αξιολόγηση της ευζωίας σε οποιοδήποτε σύστημα, μαζί με τις απαραίτητες ενέργειες για τη διασφάλισή της.

Οι Πέντε Ελευθερίες είναι:

- Ελευθερία από την πείνα και τη δίψα με την εύκολη πρόσβαση στο πόσιμο νερό και στην τροφή που διασφαλίζει πλήρη υγεία και σθένος.
- Ελευθερία από την ταλαιπωρία παρέχοντας ένα κατάλληλο περιβάλλον που περιλαμβάνει κατάλυμα και άνετο χώρο ανάπαυσης
- Ελευθερία από πόνο, τραυματισμό ή ασθένεια με πρόληψη νοσημάτων ή ταχεία διάγνωση και θεραπεία.
- Ελευθερία για την έκφραση της φυσιολογικής συμπεριφοράς παρέχοντας επαρκή χώρο, κατάλληλες εγκαταστάσεις και συντροφιά από ζώα του ίδιου είδους.
- Ελευθερία από το φόβο και την αγωνία διασφαλίζοντας ασφαλείς συνθήκες και αποφυγή παραγόντων που προκαλούν ψυχικό πόνο.
- Για την εκτίμηση της ευζωίας έχουν αναπτυχθεί συγκεκριμένοι μετρήσιμοι δείκτες ευζωίας (Welfare Indicators, WIs). Οι δείκτες αυτοί μπορούν να διακριθούν σε άμεσους (που έχουν σχέση με την όρνιθα) ή σε έμμεσους (που σχετίζονται με το περιβάλλον ή την τεχνολογία εκτροφής και διαχείρισης). Επίσης, διακρίνονται στους Επιχειρησιακούς

Δείκτες Ευζωίας (Operational Welfare Indicators, OWIs), δηλαδή σε αυτούς που μπορούν να εφαρμοστούν στη μονάδα εκτροφής και στις διάφορες φάσεις της παραγωγικής διαδικασίας.

Δείκτης ευζωίας	**Πιθανά αίτια**
Κατάσταση πτερώματος: εξέταση της κατάστασης του πτερώματος, ειδικά την 4η, 12η και 16η εβδομάδα και κατά τη στιγμή της μεταφοράς στο αγρόκτημα ωοτόκων ορνίθων.	• Ραμφισμοί πτερώματος, • Κανιβαλισμός, • Ακατάλληλη διατροφή
Κατάσταση δέρματος: εξέταση του δέρματος για βλάβες, κυρίως γύρω από τη ράχη, τα φτερά, τους μηρούς, την αμάρα και τα δάχτυλα των ποδιών, ειδικά την 4η και 12η εβδομάδα και τη στιγμή της μεταφοράς στο αγρόκτημα ωοτόκων ορνίθων.	• Ραμφισμοί πτερώματος, • Κανιβαλισμός; • Αυξημένη φόρτιση
Διατροφική κατάσταση: εξέταση της ανάπτυξης, του βάρους και της ομοιομορφίας των κοπαδιών · ιδανικά κάθε εβδομάδα, αλλά τουλάχιστον την 4η, 8η και 16η εβδομάδα.	• Ακατάλληλη σίτιση, • Ασθένεια, • Αριθμός εμβολιασμών
Απώλειες ζώων: υψηλή θνησιμότητα (καθημερινή τεκμηρίωση)	• Αυξημένο ποσοστό νοσηρότητας, • Ασθένεια
Χρήση κτηνιατρικών φαρμακευτικών προϊόντων: Αυξήσαμε τα κτηνιατρικά φάρμακα (καθημερινή τεκμηρίωση)	• Αύξηση των κτηνιατρικών φαρμάκων (καθημερινή τεκμηρίωση)
Πρόσληψη νερού: Καθημερινή κατανάλωση νερού περισσότερη ή λιγότερη από την κανονική	• Έλλειψη νερού, διαρροή, • Πολύ ζεστό κλίμα στον ορνιθώνα, • Ακατάλληλη θέση ποτίστρων
Φόβος: Συνεχής έλλειψη προσωπικού	• Έλλειψη εξοικείωσης με την ανθρώπινη επαφή

Οι Πέντε Ελευθερίες πρέπει να εξεταστούν σε συνδυασμό με τα τρία βασικά στοιχεία της Επιτροπής για την καλή διαβίωση των ζώων:

1. **Γνώση σε βασικά θέματα ζωοτεχνίας**

   Σωστή γνώση της βιολογίας των ζώων εκτροφής και της ζωοτεχνίας, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου με τον οποίο οι ανάγκες τους μπορούν να καλυφθούν καλύτερα σε κάθε περίσταση.

2. **Ικανότητες στην εκτροφή των ζώων**

   Ευαπόδεικτες ικανότητες στην παρατήρηση, το χειρισμό, τη φροντίδα και τη θεραπεία των ζώων όπως και στην ανίχνευση και επίλυση προβλημάτων.

3. **Προσωπικά χαρακτηριστικά**

   Συμπάθεια και ενσυναίσθηση προς τα ζώα, αφοσίωση και υπομονή.

   Χωρίς τον ανθρώπινο παράγοντα, η καλή διαβίωση των ζώων δεν μπορεί ποτέ να προστατευθεί επαρκώς. Όσοι αναλαμβάνουν τη φροντίδα των ωοτόκων ορνίθων πρέπει να αποδείξουν:

   - Φροντίδα και υπεύθυνο σχεδιασμό και διαχείριση ·
   - Ειδικευμένο, πεπειραμένο και ευσυνείδητο ανθρώπινο παράγοντα.
   - Γνώση του σχεδιασμού του ορνιθώνα.
   - Προσεκτικούς χειρισμούς κατά τη μεταφορά.
   - Γνώση των μεθόδων προάσπισης της καλής μεταχείρισης κατά τη σφαγή.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ Ι

ΑΙΤΗΣΗ - ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΕΚΤΡΟΦΗΣ ΩΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΟΡΝΙΘΩΝ
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ(άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών

Περιγραφή αιτήματος: «Χορήγηση έγκρισης μονάδας εκτροφής ωοπαραγωγών ορνίθων και χορήγηση διακριτικού αριθμού εκτροφής »

ΠΡΟΣ:	Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής ή Υποδιεύθυνση Κτηνιατρικής ΠΕ ……. …… …….	**ΑΡΙΘΜ. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ:** **ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:** ***Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία***

1)ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΤΡΟΦΕΑ/ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ: (φυσικό πρόσωπο ή νόμιμος εκπρόσωπος σε περίπτωση νομικού προσώπου) * συμπληρώνεται ένα από τα αποδεικτικά στοιχεία ταυτότητας

Όνομα: Επώνυμο:			
Όνομα Πατέρα:	Επώνυμο Πατέρα:		
Όνομα Μητέρας:	Επώνυμο Μητέρας:		
Υπηκοότητα:	Αριθ. Δελτ. Ταυτότητας* ή Αριθ. Διαβατηρίου:		
Α.Φ.Μ: (φυσικού ή νομικού προσώπου)	Υπηκοότητα:		
Ημερομηνία (1) Γέννησης:	Τόπος Γέννησης:		
Τόπος Κατοικίας:	Οδός:	Αριθ:	ΤΚ:
Τηλ:	E – mail:		
Ονομασία μονάδας εκτροφής:	Έδρα μονάδας εκτροφής:		
Δήμος/Κοινότητα:	Οδός:	Αριθ:	ΤΚ:
Αριθμός εγγραφής άλλων μονάδων ωοπαραγωγής του ίδιου ιδιοκτήτη :	Νομός:	Αριθ:	ΤΚ:
1) 2)	3)	4)	5)

2)ΟΡΙΣΜΟΣ/ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ[2](για κατάθεση αίτησης ή παραλαβή τελικής διοικητικής πράξης): Σε περίπτωση που δε συντάσσεται η εξουσιοδότηση στο παρόν έντυπο απαιτείται η προσκόμιση εξουσιοδότησης με επικύρωση του γνήσιου της υπογραφής από δημόσια υπηρεσία ή συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου.		
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:		
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΠΑΤΕΡΑ:	Αριθ. Δελτ. Ταυτότητας:*	
Δ/ΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ οδός**:**	Αριθ.:	Τ.Κ:
Πόλη:	Τηλέφωνο:	

3)ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΟΥ (ΦΥΣΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΥΠΕΥΘΥΝΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΡΝΙΘΕΣ) εφόσον είναι διαφορετικό πρόσωπο από τον εκτροφέα - ιδιοκτήτη της μονάδας:
Όνομα: **Επώνυμο:**

Όνομα Πατέρα:	Επώνυμο Πατέρα:		
Όνομα Μητέρας:	Επώνυμο Μητέρας:		
Υπηκοότητα:	Αριθ. Δελτ. Ταυτότητας* ή Αριθ. Διαβατηρίου:		
Α.Φ.Μ: (φυσικού ή νομικού προσώπου)	Υπηκοότητα:		
Ημερομηνία Γέννησης:	Τόπος Γέννησης:		
Τόπος Κατοικίας:	Οδός:	ΑΡΙΘ:	ΤΚ:
Τηλ:	E – mail:		
Ονομασία μονάδας εκτροφής:	Έδρα μονάδας εκτροφής:		
Δήμος/Κοινότητα:	Οδός:	Αριθμ:	ΤΚ:
Αριθμός εγγραφής άλλων μονάδων ωοπαραγωγής του ίδιου ιδιοκτήτη :	Νομός:	Αριθμ:	ΤΚ:

1)	2)	3)	4)	5)

4. Η μέγιστη δυναμικότητα της μονάδας είναι: .....
(Περιλαμβάνει τον αριθμό των παρόντων πτηνών, αν υπάρχουν περισσότερες μέθοδοι εκτροφής να δίνεται επιπλέον ο μέγιστος αριθμός ταυτοχρόνως παρόντων πτηνών ανά μέθοδο εκτροφής.)

5. Μέθοδος εκτροφής:

I. **1: ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΒΟΣΚΗΣ** ☐

II. **2: ΔΑΠΕΔΟ ΜΕ ΣΤΡΩΜΝΗ** ☐

III. **3: ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΕΝΟΙ ΚΛΩΒΟΙ** ☐

IV. **0:ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ** ☐

Επιλέξτε με ποιο τρόπο θέλετε να παραλάβετε την απάντησή σας:
1. Να σας αποσταλεί με συστημένη επιστολή στη Διεύθυνση που δηλώνεται στην παρούσα αίτηση: 2. Να την παραλάβετε ο ίδιος από την υπηρεσία μας 3. Να την παραλάβει εκπρόσωπός σας 4. Να σας αποσταλεί με email:……..

Ο/Η αιτών/ούσα

……..

(Ημερομηνία) (Σφραγίδα-υπογραφή)

*συμπληρώνεται ένα από τα αποδεικτικά στοιχεία ταυτότητας.

(1) Αναγράφεται ολογράφως και κατόπιν αριθμητικά, ως πλήρης εξαψήφιος αριθμός η ημερομηνία γέννησης: πχ η 7 Φεβρουαρίου 1969 γράφεται αριθμητικά: 070269.

(2) Εξουσιοδοτώ τον/την πιο πάνω αναφερόμενο/η να καταθέσει την αίτηση ή/και να παραλάβει την τελική πράξη. (Διαγράφεται όταν δεν ορίζεται εκπρόσωπος)

[3]«όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών .Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών».

Απαιτούμενα Δικαιολογητικά:

α. α	**Τίτλος δικαιολογητικού**	**Κατατίθεται με την Αίτηση**
1	Έγκριση ίδρυσης της μονάδας	
2.	Τις γεωγραφικές συντεταγμένες της μονάδας παραγωγής	
3	Έγγραφα τεκμηρίωσης της ταυτότητας του κατόχου	

Εντός πενήντα (50) ημερών από την υποβολή της αίτησης έγκρισης ίδρυσης και της έκδοσης διακριτικού κωδικού, η αρμόδια ΔΑΟΚ εξετάζει την αίτηση και τα δικαιολογητικά που τη συνοδεύουν και χορηγεί την έγκριση για την ίδρυση της κτηνοτροφικής εγκατάστασης ή απορρίπτει την αίτηση αιτιολογημένα. Σε περίπτωση παρόδου άπρακτης της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου, οι εγκρίσεις ίδρυσης θεωρούνται σιωπηρώς χορηγηθείσες, σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 4442/2016, και ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει από την αρμόδια ΔΑΟΚ τη χορήγηση σχετικής βεβαίωσης.

Η έγκριση ίδρυσης ισχύει για χρονικό διάστημα δύο (2) ετών με δυνατότητα παράτασης ενός (1) έτους, εφόσον κατά τη διάρκεια ισχύος της έγκρισης έχει ξεκινήσει η υλοποίηση της εγκατάστασης και έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα παράτασης με τους λόγους για τους οποίους απαιτείται η παράταση.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΙΙ

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΩΟΤΟΚΩΝ ΟΡΝΙΘΩΝ

Ημερομηνία:
Αρ. πρωτ. :

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ **Περιφέρεια ……** **Γενική Δ/νση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής** **Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής……..** **Τμήμα Κτηνιατρικής**	
Ονοματεπώνυμο επισήμου κτηνιάτρου/κτηνιάτρων :	1) 2)
Α. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΤΡΟΦΗΣ **Επωνυμία εκτροφής:**	
Διακριτικός αριθμός εκτροφής:	
Όνομα ιδιοκτήτη εκτροφής :	
Όνομα πτηνοτρόφου(εάν είναι διαφορετικός από τον ιδιοκτήτη):	
Τοποθεσία:	
Ταχ. Διεύθυνση:	
E - mail:	
Τηλέφωνο:	
Αριθμός θαλάμων:	
Αριθμός ορνίθων που εκτρέφονται ανά θάλαμο:	
Μέγιστη δυναμικότητα(ανά θάλαμο):	
Καλοκαιρινοί μήνες μείωση της φόρτισης κατά 15% (σύσταση)	

ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ Π.Δ. 216/2003 (Α΄181) «για την προστασία των ωοτόκων ορνίθων στις εκτροφές σε συμμόρφωση προς τις Οδηγίες 1999/Ε.Κ. και 2002/4/Ε.Κ.»		
• **Ι. ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΚΤΡΟΦΗΣ**		
•	**ΝΑΙ**	**ΟΧΙ**
Α. ΕΚΤΡΟΦΗ ΣΕ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ *	☐	☐
1. Μήκος γραμμικής ταΐστρας …….ανά όρνιθα Ελάχιστη απαίτηση τουλάχιστον 10 cm ανά όρνιθα (Δείτε την ομοιομορφία του κοπαδιού και την επιθετικότητά του για να διαπιστώσετε ότι επαρκούν)	☐	☐
2. Μήκος κυκλικής ταΐστρας ανά όρνιθα Ελάχιστη απαίτηση τουλάχιστον 4 cm ανά όρνιθα	☐	☐
3. Μήκος συνεχόμενης ποτίστρας ……..ανά όρνιθα Ελάχιστη απαίτηση τουλάχιστον 2.5 cm ανά όρνιθα	☐	☐
4. Μήκος κυκλικής ποτίστρας …….. ανά όρνιθα Ελάχιστη απαίτηση τουλάχιστον 1 cm ανά όρνιθα	☐	☐
5. Αριθμός θηλών / κυπέλλων: 1 θηλή ή κύπελλο ανά 10 όρνιθες	☐	☐
6. Κάθε όρνιθα έχει πρόσβαση σε τουλάχιστον 2 θηλές / κύπελλα	☐	☐
7. Τηρούνται οι απαιτήσεις για τις φωλιές {τουλάχιστον μια (1) ανά 7 όρνιθες ή σε ομαδικές 1m^2 για 120 όρνιθες } ΣΗΜ Η ύπαρξη αυγών στο δάπεδο δηλώνει την έλλειψη επάρκειας	☐	☐
8. Μήκος κούρνιας…….. ανά όρνιθα Ελάχιστη απαίτηση τουλάχιστον 15 cm ανά όρνιθα	☐	☐
9. Οι κούρνιες δεν είναι πάνω από τη στρωμνή	☐	☐
10. Οι κούρνιες δεν έχουν αιχμές	☐	☐
11. Αποστάσεις ανάμεσα στις κούρνιες τουλάχιστον 30 cm και ανάμεσα σε κούρνιες και τοίχο 20 cm	☐	☐
12. Επιφάνεια στρωμνής ανά όρνιθα τουλάχιστον 250 cm^2 (1 m^2 :10.000cm^2)	☐	☐
13. Η στρωμνή καλύπτει το 1/3 της επιφάνειας του δαπέδου	☐	☐
14. Το δάπεδο υποβαστάζει κατάλληλα τους εμπρόσθιους όνυχες	☐	☐
15. Η πυκνότητα πτηνών δεν υπερβαίνει τις 9 όρνιθες ανά 1m^2 ωφέλιμης επιφάνειας	☐	☐
16. Σύστημα με επάλληλα επίπεδα (σε περίπτωση που οι όρνιθες κινούνται ελεύθερα μεταξύ διαφόρων επιπέδων)	☐	☐
α. Αριθμός επιπέδων έως 4	☐	☐
β. Ελεύθερο ύψος μεταξύ επιπέδων τουλάχιστον 45 cm	☐	☐
γ. Όλες οι όρνιθες έχουν ίδια πρόσβαση στον εξοπλισμό τροφής και ποτίσματος	☐	☐
δ. Η διαρρύθμιση των επιπέδων δεν επιτρέπει στα περιττώματα να πέσουν στα κατώτερα επίπεδα	☐	☐
17. Τηρούνται οι απαιτήσεις για την πρόσβαση σε εξωτερικούς χώρους {πολλές έξοδοι με απευθείας πρόσβαση στον εξωτερικό χώρο, ύψος τουλάχιστον 35 cm και πλάτος 40 cm, κατανεμημένες σε όλο το μήκος, ένα συνολικό άνοιγμα 2 m τουλάχιστον για 1000 όρνιθες }	☐	☐
18. Οι εξωτερικοί χώροι παρέχουν προστασία από καιρικές συνθήκες και τους θηρευτές;	☐	☐

19. Οι εξωτερικοί χώροι έχουν ποτίστρες ;	☐	☐
20. Διατηρούνται τα δάπεδα του εξωτερικού χώρου σε καλή κατάσταση για την αποφυγή μολύνσεων (χωρίς συλλογές με νερό, με βλάστηση) ;	☐	☐
21. Δυναμικότητα διαπιστούμενη κατά τον έλεγχο (υπάρχων αριθμός πτηνών)	☐	☐
Β. ΕΚΤΡΟΦΗ ΣΕ ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΕΝΟΥΣ ΚΛΩΒΟΥΣ	☐	☐
1. Συνολική επιφάνεια δαπέδου κλωβού ανά όρνιθα τουλάχιστον 750 cm^2	☐	☐
2. Εμβαδόν ωφέλιμης επιφάνειας 600 cm^2 (με την προϋπόθεση ότι το ύψος πέραν του τμήματος που βρίσκεται πάνω από την ωφέλιμη επιφάνεια είναι τουλάχιστον 20 cm σε κάθε σημείο)	☐	☐
3. Ελάχιστο εμβαδόν κάθε κλωβού τουλάχιστον 2000 cm^2 όπου $1m^2$ =10.000 cm^2	☐	☐
4. Μία φωλιά ανά κλωβό (ανάλογες διαστάσεις με τα εναλλακτικά συστήματα)	☐	☐
5. Παρέχεται στρωμνή σε καλή κατάσταση;	☐	☐
6. Μήκος κούρνιας ανά όρνιθα …… πληροί τους όρους; Ελάχιστη απαίτηση ανά όρνιθα τουλάχιστον 15 cm	☐	☐
7. Μήκος γραμμικής ταΐστρας ανά όρνιθα …… πληροί τους όρους; Ελάχιστη απαίτηση ανά όρνιθα τουλάχιστον 12 cm	☐	☐
8. Κάθε όρνιθα έχει πρόσβαση στις ποτίστρες; Ελάχιστη απαίτηση σε 2 θηλές / κύπελλα τουλάχιστον	☐	☐
9. Πλάτος διαδρόμων μεταξύ σειρών κλωβών ……. πληροί τους όρους; Ελάχιστη απαίτηση τουλάχιστον 90 cm	☐	☐
10. Ύψος μεταξύ δαπέδου του κτιρίου και κατώτερων σειρών κλωβών τουλάχιστον 35 cm	☐	☐
11. Διάταξη περικοπής νυχιών	☐	☐
12. Φόρτιση διαπιστούμενη κατά τον έλεγχο στον θάλαμο (υπάρχων αριθμός πτηνών)	☐	☐
ΙΙ. ΚΤΗΡΙΑ - ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ		
1. Τα χρησιμοποιούμενα υλικά για την κατασκευή των χώρων σταβλισμού και ο εξοπλισμός αποτρέπουν τον τραυματισμό των πτηνών	☐	☐
2. Οι διαστάσεις των ανοιγμάτων των κλωβών επιτρέπουν την απόσυρση των ενήλικων ορνίθων χωρίς περιττή ταλαιπωρία ή τραυματισμό	☐	☐
3. Οι κλωβοί αποτρέπουν τη διαφυγή των ορνίθων	☐	☐
4. Ο φωτισμός επιτρέπει στις όρνιθες να αλληλοδιακρίνονται και να έχουν εποπτεία του περιβάλλοντος τους **Μέγιστη περίοδος:** 16 ώρες συνεχούς φωτός (χρησιμοποιείται χρονοδιακόπτης με εφεδρική μπαταρία;) (μέτρηση με φωτόμετρο appSmartphone)	☐	☐
5. Επαρκής και αδιάκοπη περίοδος σκότους	☐	☐
6. Διάρκεια περιόδου σκότους περίπου 8 ώρες	☐	☐
7. Παρεμβάλλεται επαρκής περίοδος ημίφωτος κατά την ελάττωση του φωτός	☐	☐
8. Τηρούνται σε όρια μη επιβλαβή για τα πτηνά	☐	☐
α) Η κυκλοφορία του αέρα (κύκλοι αέρα, αριθμός αλλαγών)	☐	☐
β) Τα επίπεδα σκόνης (ορατότητα) Δοκιμή μαύρου χαρτονιού.*	☐	☐

δ) Η σχετική υγρασία (40 – 65 %), (μέτρηση με υγρασιόμετρο)	☐	☐
ε) Η θερμοκρασία (17-25 °C) (μέτρηση με θερμόμετρο)	☐	☐
στ) Οι συγκεντρώσεις αερίων (NH3 <20 ppm, CO_2 < 3000 ppm)	☐	☐
9. Καθαρίζονται και απολυμαίνονται οι χώροι, ο εξοπλισμός και τα σκεύη σε τακτά διαστήματα και κάθε φορά πριν από την εγκατάσταση νέας παρτίδας ορνίθων	☐	☐
10. Τα περιττώματα απομακρύνονται το συχνότερο δυνατόν και οι νεκρές όρνιθες καθημερινά	☐	☐
11. Αποφεύγεται ο διαρκής ή αιφνίδιος θόρυβος (καταγραφή db ήχου μέσω app κινητού τηλεφώνου)	☐	☐
12. Οι εγκαταστάσεις με πολλούς ορόφους επιτρέπουν την άμεση και απρόσκοπτη επιθεώρηση όλων των ορόφων και την απομάκρυνση των ορνίθων	☐	☐
ΙΙΙ. ΑΥΤΟΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	☐	☐
1. Επιθεωρείται τουλάχιστον μία φορά την ημέρα	☐	☐
2. Ο εξοπλισμός (ανεμιστήρες, μηχανές ταΐσματος κτλ.) προκαλεί το χαμηλότερο δυνατό θόρυβο	☐	☐
3. Φυσικός αερισμός	☐	☐
4. Τεχνητός αερισμός	☐	☐
5. Υποστηρικτικό σύστημα αερισμού (back up)	☐	☐
6. Σε περίπτωση βλάβης του συστήματος αερισμού υπάρχει σύστημα συναγερμού	☐	☐
IV. ΠΑΡΟΧΗ ΤΡΟΦΗΣ ΝΕΡΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΟΥΣΙΩΝ	☐	☐
1. Ο εξοπλισμός σίτισης και ποτίσματος έχουν σχεδιαστεί, κατασκευαστεί και τοποθετηθεί ώστε να αποτρέπεται η μόλυνση του νερού και της τροφής	☐	☐
2. Παρέχεται τροφή κατάλληλη για τα πτηνά και σε επαρκή ποσότητα και συνεχής πρόσβαση σε νερό Κατάσταση τροφής και νερού : καθαρή/ό ☐ φρέσκια/φρέσκο ☐ αλλοιωμένη ☐	☐	☐
3. Πίνακας κατανάλωσης ημερήσιας ποσότητας τροφής και νερού, ώστε να διαπιστωθούν τυχόν αποκλίσεις	☐	☐
4. Εντοπίστηκαν άλλες χορηγούμενες ουσίες εκτός από αυτές που χορηγούνται για προληπτικού ς ή θεραπευτικούς σκοπούς;	☐	☐
5. Μικροβιολογικές εξετάσεις νερού (ανά δύο έτη αν το νερό προέρχεται από το δίκτυο, αν προέρχεται από γεώτρηση και φυσικοχημικός έλεγχος σε ετήσια βάση)	☐	☐
V. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	☐	☐
1. Υπάρχει επαρκής αριθμός προσωπικού που φροντίζει τα πτηνά	☐	☐
2. Το προσωπικό που φροντίζει τα πτηνά έχει κατάλληλες γνώσεις, πείρα και επαγγελματικά προσόντα	☐	☐
3. Διαθέτει τις απαιτούμενες γνώσεις στις τεχνικές απολύμανσης και υγιεινής για την αποφυγή της εξάπλωσης μεταδιδόμενων νόσων.	☐	☐

VI. ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΥΖΩΙΑΣ

Σε μια περιοχή 2μ * 2μ διαπιστώνουμε το ποσοστό των ορνίθων με καλή (σκορ 4) και κακή (σκορ 1) κατάσταση πτερώματος.(μόνο κατ' εκτίμηση). Αν το κοπάδι έχει 1500 όρνιθες εφαρμόστε το στο σύνολο, αν έχει περισσότερες από 1500 όρνιθες υπολογίστε το σε τρεις διαφορετικές περιοχές.

Περιοχή ορνιθώνα	**Ποσοστό των πτηνών με πτέρωμα σε καλή κατάσταση**						
	Τράχηλος (4)	Στήθος (4)	Αμάρα (4)	Ράχη (4)	Φτερούγες (4)	Φτερά της Ουράς (4)	**Μέσος όρος (%) για το πτηνό συνολικά**
1							
2							
3							
	Ποσοστό των πτηνών με πτέρωμα σε κακή κατάσταση						
	Τράχηλος (1- 2)	Στήθος (1-2)	Αμάρα (1-2)	Ράχη (1-2)	Φτερούγες (1-2)	Φτερά της Ουράς (1-2)	**Μέσος όρος (%) για το πτηνό συνολικά**
1							
2							
3							

Οδηγία: Η κακή κατάσταση πτερώματος σε ποσοστό > 25 % είναι ανησυχητική και απαιτεί αλλαγές στις πρακτικές διαχείρισης ζωικού κεφαλαίου.

☐ ☐

- **Τραυματισμοί και άλλα νοσήματα**

  Σε δείγματα από τον πληθυσμό που περιγράφηκε παραπάνω, μπορεί να διεξαχθεί ταυτόχρονα η παρακάτω εξέταση.
  (Δεν απαιτείται η σύλληψη των πτηνών κατά την αξιολόγηση).

☐ ☐

Περιοχή ορνιθώνα	**Ποσοστό πτηνών με νόσημα**					
	Τραυματισμοί στα άνω και κάτω κάλλαια		Δερματίτιδα των πελμάτων		Σημεία κατάγματος ή εξαρθρήματα	
	Αρκετά	Ελάχιστα/ κανένα	Οιδήματα	Χωρίς οιδήματα		
1						
2						
3						
Μέσος όρος						

☐ ☐

Οδηγία: Αν το ποσοστό είναι μεγαλύτερο από 15% απαιτείται η διερεύνηση των αιτιών

Παρέχεται αμμόλουτρο;
(Δεν είναι απαίτηση από τη νομοθεσία).

☐ ☐

Παρέχονται υλικά απασχόλησης (πχ πέτρες ραμφισμού)	☐	☐
VII. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ		
1. Όλες οι όρνιθες επιθεωρούνται τουλάχιστον 1 φορά την ημέρα	☐	☐
2. Ύπαρξη κατάλληλου φωτισμού ώστε να επιθεωρούνται διεξοδικά όλα τα πτηνά ανά πάσα στιγμή	☐	☐
3. Παρέχεται κατάλληλη φροντίδα σε κάθε πτηνό άρρωστο ή με αλλαγή συμπεριφοράς	☐	☐
4. Επείγουσα θανάτωση άρρωστων πτηνών (Εξάρθρωση του αυχένα, Διάταξη με διατρητική ράβδο με ή χωρίς διείσδυση, πλήγμα στο κρανίο με κρούση κλπ) μετά τη γνωμάτευση ιδιώτη κτηνιάτρου.	☐	☐
VIII. ΤΗΡΗΣΗ ΜΗΤΡΩΩΝ	☐	☐
1. Τηρείται μητρώο κτηνιατρικών αγωγών και συνταγών για πέντε (5) έτη.	☐	☐
2. Τηρείται μητρώο των θανόντων πτηνών που βρίσκονται σε κάθε επιθεώρηση (2% Θάνατοι στην περίοδο ωοτοκίας)	☐	☐
3. Τηρείται αρχείο διαχείρισης νεκρών (ταφή, αποτέφρωση)	☐	☐
4. Τηρείται αρχείο συντήρησης των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού και τεκμηρίωση για τυχόν επισκευές στη διάρκεια του έτους. Έλεγχος λειτουργίας ποτίστρων - ταϊστρών πριν από την είσοδο νέας παρτίδας.	☐	☐
5. Τηρείται αρχείο καθαρισμού και απολυμάνσεων	☐	☐
6. Τηρείται αρχείο επιθεωρήσεων	☐	☐
7. Τηρείται αρχείο μυοκτονίας	☐	☐
8. Τα μητρώα διατηρούνται τουλάχιστον για τρία χρόνια	☐	☐
IX. ΑΚΡΩΤΗΡΙΑΣΜΟΙ	☐	☐
1. Εφαρμόζεται μερική αποκοπή του ράμφους	☐	☐
2. Πραγματοποιείται σε πτηνά ηλικίας κάτω των 10 ημερών	☐	☐
3. Πραγματοποιείται από ειδικευμένο προσωπικό	☐	☐

X. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

……
……
……
……
……

……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……

No	Σχετικό Εύρημα	Προτεινόμενη διορθωτική ενέργεια	Ημερομηνία στόχος για συμμόρφωση	Ημερομηνία επιτυχούς συμμόρφωσης	Σχόλια ΑΑ
1					
2					
3					

Ημερομηνία: .... / .... / ....

Ο ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ Ή ΕΚΤΡΟΦΕΑΣ

ΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ

1) .....

2) .....

1) Το παρόν πρέπει να διατηρείται από την επιχείρηση για τρία (3) έτη τουλάχιστον και να είναι διαθέσιμο ανά πάσα στιγμή για έλεγχο από εθνική ή κοινοτική αρχή.

2) Το παρόν πρέπει να διατηρείται από την αρμόδια αρχή που διεξήγαγε τον έλεγχο μέχρι δύο (2) έτη από τη διάλυση της επιχείρησης και να είναι διαθέσιμο ανά πάσα στιγμή για έλεγχο από εθνική ή κοινοτική αρχή.

- ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΙΙΙ,
- ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΩΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΟΡΝΙΘΩΝ ΠΟΥ ΕΠΙΛΕΧΘΗΚΑΝ ΓΙΑ ΕΛΕΓΧΟ

ΕΤΟΣ:..... Τμήμα Κτηνιατρικής: Ημερομηνία:

Αγροτικό Κτηνιατρείο:

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΚΤΡΟΦΗΣ	ΟΝΟΜΑ ΕΚΤΡΟΦΕΑ Ή ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΑΛΑΜΩΝ/ ΚΛΩΒΩΝ/	ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΡΝΙΘΩΝ

Υπόδειγμα IV (Πίνακας1) Απόφαση 778/2006/ΕΚ

Κατηγορία ζώων		Ωοπαραγωγές όρνιθες				Μόσχοι	Χοίροι
Τρόπος Εκτροφής Αριθμός		Ελεύθερη βοσκή	Δάπεδο με στρωμνή	Διευθετημένοι κλωβοί			
1	Εγκαταστάσεων παραγωγής που υπόκεινται σε επιθεωρήσεις						
2	Εγκαταστάσεων παραγωγής που επιθεωρήθηκαν						
3	Εγκαταστάσεων παραγωγής όπου δεν παρατηρήθηκαν περιπτώσεις μη συμμόρφωσης						
Αριθμός περιπτώσεων μη συμμόρφωσης που αφορούν							
4	Προσωπικό						
5	Επιθεώρηση						
6	Μητρώα						
7	Ελευθερία κίνησης						
8	Ελεύθερο χώρο δαπέδου						
9	Κτίρια και χώρους σταβλισμού						
10	Ελάχιστο φωτισμό						
11	Επιφάνειες δαπέδου (για χοίρους)						
12	Υλικό για απασχόληση						
13	Αυτόματο και μηχανικό εξοπλισμό						
14	Τροφή, νερό και άλλες ουσίες						
15	Αιμοσφαιρίνη (μόσχοι)						
16	Ινώδη ζωοτροφή (μόσχοι και θηλυκοί χοίροι)						
17	Ακρωτηριασμούς						
18	Διαδικασίες αναπαραγωγής						
19	Μη συμμόρφωση Α						
20	Μη συμμόρφωση Β						
21	Μη συμμόρφωση Γ						

- ΠΙΝΑΚΑΣ 2

- **ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΩΟΤΟΚΕΣ ΟΡΝΙΘΕΣ**

και αντίστοιχες διατάξεις του Π.Δ. 216/2003 και Π.Δ. 374/2001& Κ 2035/2019

Κατηγορία μη συμμόρφωσης	**Αντίστοιχες διατάξεις του Π.Δ. 216/2003**	
Επιθεώρηση	Άρθρο 11, Παράρτημα Ι, σημεία 1 και 6	1 .όλες οι όρνιθες επιθεωρούνται μία φορά την ημέρα Τα άρρωστα ή τραυματισμένα ζώα πρέπει να λαμβάνουν άμεση θεραπεία και να απομονώνονται σε κατάλληλες εγκαταστάσεις, αν είναι απαραίτητο. 6 Εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν πλείονες ορόφους πρέπει να συνοδεύονται από κατάλληλες διατάξεις ή μέτρα που να επιτρέπουν την άμεση και απρόσκοπτη επιθεώρηση όλων των ορόφων και να διευκολύνουν την απομάκρυνση των ορνίθων.
Ελεύθερος χώρος δαπέδου (πυκνότητα εκτροφής)	Άρθρο 4 Άρθρο 6	Όλες οι εγκαταστάσεις να είναι εξοπλισμένες κατά τρόπον ώστε οι ωοπαραγωγές όρνιθες να διαθέτουν: Εναλλακτικά συστήματα α) Ταΐστρες, είτε γραμμικές μήκους τουλάχιστον 10 cm ανά όρνιθα, είτε κυκλικές, μήκους 4 cm ανά όρνιθα. β) Ποτίστρες, είτε διαρκούς ποτίσματος μήκους 2,5 cm ανά όρνιθα ή κυκλικές μήκους 1 cm ανά όρνιθα. Εκτός αυτού, όταν χρησιμοποιούνται θηλές ή κύπελλα, πρέπει να προβλέπεται τουλάχιστον μία θηλή ή ένα κύπελλο ανά 10 όρνιθες. Όταν χρησιμοποιούνται συνδεόμενες ποτίστρες κάθε όρνιθα πρέπει να έχει πρόσβαση σε τουλάχιστον δύο θηλές ή κύπελλα. γ) Τουλάχιστον μία φωλιά για 7 όρνιθες. Όταν χρησιμοποιούνται ομαδικές φωλιές, πρέπει να προβλέπεται επιφάνεια τουλάχιστον 1 m2 για 120 όρνιθες το πολύ .Κατάλληλες κούρνιες χωρίς αιχμές οι οποίες προσφέρουν χώρο τουλάχιστον 15 cm2 ανά όρνιθα. Οι κούρνιες δεν πρέπει να τοποθετούνται πάνω από τη στρωμνή, ενώ η οριζόντια απόσταση ανάμεσα στις κούρνιες πρέπει να είναι

		τουλάχιστον 30 cm και ανάμεσα στην κούρνια και τον τοίχο τουλάχιστον 20 cm. ε) Τουλάχιστον 250 cm2 επιφάνειας στρωμνή ανά όρνιθα ή η στρωμνή θα πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το ένα τρίτο της επιφάνειας του δαπέδου. Όταν οι ωοπαραγωγές όρνιθες έχουν πρόσβαση σε εξωτερικούς χώρους: i)πρέπει να υπάρχουν πολλές έξοδοι με απευθείας πρόσβαση στον εξωτερικό χώρο, να έχουν ύψος τουλάχιστον 35 cm και πλάτος 40 cm και να είναι κατανεμημένες σε όλο το μήκος του κτιρίου, σε κάθε περίπτωση ένα συνολικό άνοιγμα των 2 m πρέπει να είναι διαθέσιμο σε κάθε ομάδα των 1000 ορνίθων, ii)οι εξωτερικοί χώροι πρέπει: για να αποφεύγονται οι μολύνσεις να έχουν κατάλληλη επιφάνεια ανάλογα με την πυκνότητα των διατηρούμενων ορνίθων και την φύση του δαπέδου, -να παρέχουν προστασία έναντι των καιρικών συνθηκών και των αρπακτικών και εφόσον είναι αναγκαίο, κατάλληλες ποτίστρες. 4.Η πυκνότητα των πτηνών να μην υπερβαίνει τις 9 ωοπαραγωγές όρνιθες ανά τετραγωνικό μέτρο (m^2) ωφέλιμης επιφάνειας. **κλωβοστοιχία** Οι ωοπαραγωγές όρνιθες να διαθέτουν: α) επιφάνεια κλωβού τουλάχιστον 750 cm^2 ανά όρνιθα, εκ των οποίων 600 cm^2 ωφέλιμη επιφάνεια, με την προϋπόθεση ότι το ύψος του κλωβού πέραν του τμήματος που βρίσκεται πάνω από την ωφέλιμη επιφάνεια πρέπει να είναι τουλάχιστον 20 cm σε κάθε σημείο και το συνολικό εμβαδόν κάθε κλωβού δεν μπορεί να είναι λιγότερο των 2000 cm2. β) μία φωλιά γ) στρωμνή στην οποία οι όρνιθες μπορούν να ραμφίζουν και να σκαλίζουν δ) κατάλληλες κούρνιες που προσφέρουν χώρο τουλάχιστον 15 cm ανά όρνιθα. 2.Να προβλέπεται ταΐστρα που θα χρησιμοποιείται χωρίς περιορισμούς. Το μήκος της να είναι τουλάχιστον 12 cm για κάθε όρνιθα του κλωβού. 3.Κάθε κλωβός περιλαμβάνει το κατάλληλο σύστημα ποτίσματος για το μέγεθος της ομάδας. Όπου προβλέπονται θηλές ποτίσματος, κάθε όρνιθα να έχει πρόσβαση **τουλάχιστον**

		σε δύο (2) θηλές ή δύο (2) κύπελλα. 4.Για τη διευκόλυνση της επιθεώρησης, της εγκατάστασης και της απομάκρυνσης των πτηνών, οι διάδρομοι μεταξύ των σειρών κλωβών να έχουν πλάτος 90 cm τουλάχιστον, ενώ μεταξύ του δαπέδου του κτιρίου και των κλωβών των κατώτερων σειρών να υπάρχει χώρος 35 cm. 5.Οι κλωβοί να διαθέτουν κατάλληλο εξοπλισμό ξυσίματος νυχιών.
Κτίρια και χώροι σταβλισμού	Άρθρο 12, Παράρτημα Ι, σημεία 4,5 και 7 Οδηγία 98/58 Κ 2035/2019 Παράρτημα Ι μέρος 2, σημ 1δ,2δ	Όλοι οι χώροι, ο εξοπλισμός και τα όργανα με τα οποία έρχονται σε επαφή οι όρνιθες πρέπει να καθαρίζονται και να απολυμαίνονται πλήρως σε τακτά διαστήματα και πάντως κάθε φορά που πραγματοποιείται υγειονομική εκκένωση και πριν την εγκατάσταση νέας παρτίδας ορνίθων. Όταν οι χώροι είναι κατειλημμένοι, όλες οι επιφάνειες και όλες οι εγκαταστάσεις πρέπει να διατηρούνται καθαρές επαρκώς. Τα περιττώματα πρέπει να απομακρύνονται το συχνότερο δυνατόν, οι δε νεκρές όρνιθες κάθε ημέρα. 5.Τα συστήματα εκτροφής πρέπει να είναι κατάλληλα διαρρυθμισμένα ώστε να αποφεύγεται η διαφυγή των ορνίθων. 7.Ο σχεδιασμός και οι διαστάσεις του ανοίγματος του κλωβού πρέπει να επιτρέπουν την απόσυρση μιας ενήλικης όρνιθας χωρίς περιττή ταλαιπωρία ή τραυματισμό. 1δ.οι χώροι στους οποίους διατηρούνται τα πουλερικά και οι διάδρομοι, καθώς και τα υλικά και ο εξοπλισμός με τα οποία έρχονται σε επαφή πρέπει να καθαρίζονται και να απολυμαίνονται μετά την απομάκρυνση κάθε παρτίδας πουλερικών και, εφόσον απαιτείται, πριν από την εισαγωγή νέας παρτίδας πουλερικών, σύμφωνα με τις καθιερωμένες λειτουργικές διαδικασίες· 2δ. δ) οι χώροι στους οποίους διατηρούνται τα εν λόγω ζώα και οι διάδρομοι, τα δάπεδα, οι τοίχοι, οι ράμπες πρόσβασης και κάθε άλλο υλικό ή εξοπλισμός που έρχονται σε επαφή με τα ζώα πρέπει να καθαρίζονται και να απολυμαίνονται εύκολα· Η κυκλοφορία του αέρα, το ποσοστό κονιορτού, η θερμοκρασία και η σχετική υγρασία πρέπει να

		διατηρούνται εντός των αποδεκτών ορίων.
Ελάχιστος φωτισμός/σκότους	Άρθρο 12, Παράρτημα I, σημείο 3 Οδηγία 98/58	Όλα τα κτίρια πρέπει να φωτίζονται κατά τρόπον ώστε οι όρνιθες να μπορούν να αλληλοδιακρίνονται ή να διακρίνονται καθαρά, να έχουν οπτική εποπτεία του περιβάλλοντός τους και να κινούνται στο συνήθη χώρο τους. Όταν χρησιμοποιείται φυσικός φωτισμός, πρέπει να διαρρυθμίζονται ανοίγματα έτσι ώστε οι χώροι να φωτίζονται ομοιόμορφα. Μετά τις πρώτες ημέρες προσαρμογής, το σύστημα πρέπει να προβλέπεται έτσι ώστε να αποφεύγονται τα προβλήματα υγείας και οι διαταραχές συμπεριφοράς. Συνεπώς, πρέπει να ακολουθεί ρυθμό 24 ωρών και να περιλαμβάνει επαρκή και αδιάκοπη περίοδο σκότους, ενδεικτικώς περίπου ένα τρίτο της ημέρας, προκειμένου οι όρνιθες να είναι σε θέση να αναπαυθούν και προκειμένου να αποφευχθούν προβλήματα όπως η ανοσοκαταστολή και οι οφθαλμολογικές ανωμαλίες. Κατά την ελάττωση του φωτός θα πρέπει να τηρείται μια περίοδος ημίφωτος επαρκούς διάρκειας, προκειμένου να επιτραπεί στις όρνιθες να εγκατασταθούν χωρίς διαταράξεις ή τραυματισμούς Τα ζώα που εκτρέφονται εντός κτιρίων δεν πρέπει να παραμένουν ούτε σε συνεχές σκοτάδι ούτε να εκτίθενται συνεχώς σε τεχνητό φωτισμό·
Αυτόματος και μηχανικός εξοπλισμός	Άρθρο 12, Παράρτημα I, σημείο 2 K 2035/2019 Παράρτημα I μέρος 2ε	Το επίπεδο θορύβου πρέπει να είναι το χαμηλότερο δυνατό. Πρέπει να αποφεύγεται κάθε διαρκής ή αιφνίδιος θόρυβος. Η κατασκευή, η συναρμολόγηση, η συντήρηση και η λειτουργία των ανεμιστήρων, των μηχανισμών ταΐσματος και άλλων μηχανισμών πρέπει να προκαλούν το χαμηλότερο δυνατό θόρυβο. ε) πρέπει να διατίθεται κατάλληλος εξοπλισμός για τον καθαρισμό και την απολύμανση των δομών, του εξοπλισμού και των μέσων μεταφοράς των πουλερικών· : ο αυτόματος ή μηχανικός εξοπλισμός που είναι απαραίτητος για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων πρέπει να επιθεωρείται τουλάχιστον μία φορά την ημέρα. Όταν χρησιμοποιείται σύστημα τεχνητού εξαερισμού, πρέπει να προβλέπεται ένα κατάλληλο εφεδρικό σύστημα επαρκούς ανανέωσης του αέρα·

Ακρωτηριασμός	Άρθρο 12, Παράρτημα Ι, σημείο 8	Με την επιφύλαξη των διατάξεων του σημείου 19 του παραρτήματος του Π. Δ/τος 374/2001 (Α' 251), οι ακρωτηριασμοί απαγορεύονται. Προκειμένου να αποφεύγονται οι ραμφισμοί και ο κανιβαλισμός, επιτρέπεται η κοπή της άκρης του ράμφους, εφόσον η επέμβαση αυτή πραγματοποιείται από ειδικευμένο προσωπικό επί ηλικίας πουλερικών κάτω των 10 ημερών που προορίζονται για ωοπαραγωγή.
	Αντίστοιχες διατάξεις του Π.Δ. 374/2001	
Προσωπικό	Άρθρο 7, Παράρτημα Ι, σημείο1 Κ2035/2019 Παράρτημα Ι μέρος 2, σημ 3	Η φροντίδα των ζώων ανατίθεται σε επαρκή αριθμό προσώπων με κατάλληλες γνώσεις και επαγγελματικά προσόντα. 3 πρέπει να διαθέτει κατάλληλη ικανότητα και γνώσεις, και να έχει λάβει ειδική εκπαίδευση ή να έχει αποκτήσει ισοδύναμη πρακτική εμπειρία στα ακόλουθα: i) μεταχείριση και, εφόσον απαιτείται, παροχή κατάλληλης φροντίδας στα πουλερικά που διατηρούνται στην εγκατάσταση· ii) απαιτούμενες τεχνικές απολύμανσης και υγιεινής για την αποφυγή της εξάπλωσης μεταδιδόμενων νόσων.
Μητρώα	Άρθρο 7, Παράρτημα Ι, σημείο5,6 Κ 2035/2019 άρθρο 25	Ο κύριος ή κάτοχος των ζώων τηρεί μητρώο στο οποίο αναφέρεται κάθε ιατρική αγωγή καθώς και ο αριθμός των θανάτων που διαπιστώνονται σε κάθε επιθεώρηση. Όταν απαιτείται η καταγραφή ισοδύναμων πληροφοριών για άλλους σκοπούς, οι πληροφορίες αυτές εξυπηρετούν και τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας. 25. Οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων καταχωρισμένων ή εγκεκριμένων εγκαταστάσεων στις οποίες διατηρούνται πουλερικά και οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων εγκαταστάσεων στις οποίες διατηρούνται πτηνά σε αιχμαλωσία διατηρούν αρχεία με τις ακόλουθες πληροφορίες: α) τις παραγωγικές επιδόσεις για τα πουλερικά· β) τη νοσηρότητα των πουλερικών και των πτηνών σε αιχμαλωσία στην εγκατάσταση, μαζί με πληροφορίες για τα αίτια.
Διατροφή	Παράγραφος 14, Παράρτημα Ι ΠΔ374/2001 Οδηγία 98/58	Στα ζώα παρέχεται καθημερινά επαρκές ορθολογικό σιτηρέσιο, ανάλογα με το στάδιο ανάπτυξης

		αυτών και την εποχή του έτους, σύμφωνα με γραπτές οδηγίες του κτηνιάτρου που συνεργάζεται με την εκτροφή ή ειδικού επιστήμονα υπεύθυνου για τη διαχείριση της εκτροφής. Η σύσταση και η ποιότητα του σιτηρεσίου ελέγχεται από τις αναγραφόμενες ετικέτες της προμηθεύτριας εταιρίας, όπου είναι διαθέσιμες, άλλως είναι καταγεγραμμένη σε αρχείο. 2) Επιπλέον, επιθεωρείται ο χώρος και η μέθοδος συντήρησης των ζωοτροφών στην επιχείρηση (απουσία υγρασίας, καθαριότητα, κ.ά.) 3) Η σύσταση του σιτηρεσίου για κάθε παραγωγικό στάδιο είναι πάντα διαθέσιμη. Σίτιση, πότισμα και χορήγηση άλλων ουσιών: τα ζώα πρέπει να λαμβάνουν υγιεινή και κατάλληλη για τις ανάγκες τους τροφή, σε επαρκείς ποσότητες και ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Εκτός από τις ουσίες που χορηγούνται για θεραπευτικούς ή προφυλακτικούς σκοπούς ή στο πλαίσιο ζωοτεχνικής αγωγής, όλες οι άλλες ουσίες απαγορεύονται. Επιπλέον, ο εξοπλισμός σίτισης και ποτίσματος πρέπει να ελαχιστοποιεί τους κινδύνους μόλυνσης.
Καραντίνα	Κ 2035/2019	α) οι εγκαταστάσεις πρέπει να οριοθετούνται σαφώς και να ελέγχεται η πρόσβαση των ζώων και των ανθρώπων στις δομές των ζώων · β) πρέπει να υπάρχουν επαρκείς χώροι για το προσωπικό στο οποίο ανατίθεται η διεξαγωγή του κτηνιατρικού ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων των αποδυτηρίων, των ντους και των αποχωρητηρίων· γ) πρέπει να διατίθενται επαρκή μέσα για την παγίδευση, τον περιορισμό, την ακινητοποίηση, όπου απαιτείται, και την απομόνωση των ζώων · δ) πρέπει να διατίθενται εξοπλισμός και δομές για καθαρισμό και απολύμανση· ε) το μέρος της εγκατάστασης όπου διατηρούνται τα ζώα πρέπει: i) να είναι απροσπέλαστο από έντομα, με φίλτρα HEPA στα ανοίγματα αερισμού και εξαερισμού, εσωτερικό έλεγχο για φορείς ασθενειών, διπλές θύρες πρόσβασης και λειτουργικές διαδικασίες, εφόσον διατάσσεται από την αρμόδια αρχή για την αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων για την υγεία των ζώων· ii) στην περίπτωση πτηνών σε αιχμαλωσία, να είναι απρόσβλητο από πτηνά, μύγες

		και επιβλαβείς οργανισμούς· iii) να έχει δυνατότητα σφράγισης για υποκαπνισμό να είναι κατάλληλου επιπέδου ποιότητας και κατασκευασμένο έτσι ώστε να αποτρέπεται η επαφή με ζώα του εξωτερικού χώρου και να καθίσταται εύκολη η διενέργεια επιθεωρήσεων και η παροχή κάθε αναγκαίας θεραπείας· v) να είναι κατασκευασμένο έτσι ώστε τα δάπεδα, οι τοίχοι και κάθε άλλο υλικό και εξοπλισμός να μπορούν να καθαρίζονται και να απολυμαίνονται εύκολα.

- ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ
(όπως αναφέρονται στο άρθρο 3, στοιχείο δ, της Απόφασης 778/2006/ΕΚ)

Διοικητική κατηγορία μη συμμόρφωσης	Μέτρα που λαμβάνονται από την αρμόδια αρχή
Α	Απαίτηση να διορθωθεί (-ούν) η περίπτωση (-εις) μη συμμόρφωσης εντός προθεσμίας μικρότερης των τριών μηνών. Δεν λαμβάνονται άμεσα μέτρα για διοικητικές ή ποινικές κυρώσεις.
Β	Απαίτηση να διορθωθεί (-ούν) η περίπτωση (-εις) μη συμμόρφωσης εντός προθεσμίας άνω των τριών μηνών. Δεν λαμβάνονται άμεσα μέτρα για διοικητικές ή ποινικές κυρώσεις.
Γ	Λαμβάνονται άμεσα μέτρα για διοικητικές ή ποινικές κυρώσεις.

Υπόδειγμα V (Πίνακας 4)

Περιφέρεια:
Περιφερειακή Ενότητα:
Τμήμα Κτηνιατρικής:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ *ΣΕ ΕΚΤΡΟΦΕΣ ΩΟΤΟΚΩΝ ΟΡΝΙΘΩΝ*

Επωνυμία εκτροφής που επιθεωρήθηκε	***Επωνυμία εκτροφής που δεν έχει συμμορφωθεί***	***Περιπτώσεις μη συμμορφώσεων ανά εκτροφή***	***Κατηγοριοποίηση της μη συμμόρφωσης(Α,Β,Γ) Χρονοδιάγραμμα για επανεπιθεώρηση και συμμόρφωση***	***Επανεπιθεώρηση (έγινε / δεν έγινε) Ημερομηνία επανεπιθεώρησης***

Υπόδειγμα VI

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΛΙΣΤΑ ΕΠΙΛΟΓΩΝ	ΒΑΘΜΟΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ ΕΚΤΡΟΦΗΣ Α
ΖΩΙΚΟ ΕΙΔΟΣ	Εκμεταλλεύσεις ωοπαραγωγών ορνίθων	3	
ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΚΤΡΟΦΗΣ (ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΤΙΡΙΩΝ ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΤΗΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ)	Εγκαταστάσεις εντατικής εκτροφής, περισσότερα του ενός κτίρια και σύνθετες δομές εντός αυτών (π.χ. ωοπαραγωγές όρνιθες σε κλωβοστοιχίες,) κατασκευασμένες πριν από το 2004	6	
	Εγκαταστάσεις εντατικής εκτροφής, περισσότερα του ενός κτίρια και σύνθετες δομές εντός αυτών (π.χ. ωοπαραγωγές όρνιθες σε κλωβοστοιχίες,) κατασκευασμένες μετά το 2004	5	
	Εγκαταστάσεις εντατικής εκτροφής χωρίς σύνθετες δομές εντός αυτού (π.χ. ωοπαραγωγές όρνιθες σε δάπεδο με στρωμνή) κατασκευασμένες πριν από το 2004	4	
	Εγκαταστάσεις εντατικής εκτροφής χωρίς σύνθετες δομές εντός αυτού (π.χ. ωοπαραγωγές όρνιθες σε δάπεδο με στρωμνή) κατασκευασμένες μετά το 2004	3	
	Εγκαταστάσεις μη εντατικής εκτροφής (π.χ. ωοπαραγωγές όρνιθες ελευθέρας βοσκής) κατασκευασμένες πριν από το 2004	2	
	Εγκαταστάσεις μη εντατικής εκτροφής (π.χ. ωοπαραγωγές όρνιθες ελευθέρας βοσκής) κατασκευασμένες μετά το 2004	1	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΤΡΟΦΗ	Όρνιθες ωοπαραγωγής ≥ 40.001	4	
	Όρνιθες ωοπαραγωγής ≥ 15.001 και ≤ 40.000	3	
	Όρνιθες ωοπαραγωγής ≥2.501 και ≤ 15.000	2	
	Όρνιθες ωοπαραγωγής ≥350 και ≤ 2.500	1	
ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΕΩΝ	Κρίσιμες περιπτώσεις μη συμμόρφωσης που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους (κατηγορίας Γ της Απόφασης 2006/778/ΕΚ)	10	
	Κρίσιμες περιπτώσεις μη συμμόρφωσης που εντοπίστηκαν πριν από 1-3 έτη (κατηγορίας Γ της Απόφασης 2006/778/ΕΚ	9	
	Σημαντικές περιπτώσεις μη συμμόρφωσης που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους (κατηγορίας Α της Απόφασης 2006/778/ΕΚ)	8	
	Σημαντικές περιπτώσεις μη συμμόρφωσης που εντοπίστηκαν πριν από 1-3 έτη (κατηγορίας Α της Απόφασης 2006/778/ΕΚ)	7	
	Λιγότερο σημαντικές περιπτώσεις μη συμμόρφωσης που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους (κατηγορίας Β της Απόφασης 2006/778/ΕΚ)	6	
	Λιγότερο σημαντικές περιπτώσεις μη συμμόρφωσης που εντοπίστηκαν πριν από 1-3 έτη (κατηγορίας Β της Απόφασης 2006/778/ΕΚ)	5	
	Ήσσονος σημασίας περιπτώσεις μη συμμόρφωσης που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια των προηγούμενων τριών ετών (κατά περίπτωση) *	4	
	Ήσσονος σημασίας περιπτώσεις μη συμμόρφωσης που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια των προηγούμενων τριών ετών (κατά περίπτωση) *	3	
	Ήσσονος σημασίας περιπτώσεις μη συμμόρφωσης που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια των προηγούμενων τριών ετών (κατά περίπτωση) *	2	
	Νέα αδειοδοτημένη εγκατάσταση (εντός των τελευταίων 12 μηνών)	9	
	Πλήρης συμμόρφωση διαχρονικά	1	
ΚΛΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ	Μεγάλη πιθανότητα να παρατηρηθούν ιδιαίτερα υψηλές ή ιδιαίτερα χαμηλές θερμοκρασίες στην περιοχή ή εντός της εκτροφής	10	
	Συνήθεις θερμοκρασίες στην περιοχή ή εντός της εκτροφής 5-30 βαθμοί Κελσίου	5	

ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΓΡΑΠΤΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΤΥΧΟΝ ΕΠΙΒΛΗΘΕΙ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΤΗΣ ΕΚΤΡΟΦΗΣ	Επιβολή προστίμου πρώτης κατηγορίας χρηματικού ύψους διοικητικής κύρωσης (βαθμολογία 2-11) εντός του προηγούμενου έτους ανεξάρτητα του αριθμού των μη συμμορφώσεων	8	
	Επιβολή προστίμου δεύτερης κατηγορίας χρηματικού ύψους διοικητικής κύρωσης (βαθμολογία 12-16) εντός του προηγούμενου έτους ανεξάρτητα του αριθμού των μη συμμορφώσεων	9	
	Ανάκληση της αδειοδότησης	10	
	Επιβολή προστίμου πρώτης κατηγορίας χρηματικού ύψους διοικητικής κύρωσης (βαθμολογία 2-11) εντός των προηγούμενων τριών ετών ανεξάρτητα του αριθμού των μη συμμορφώσεων	6	
	Επιβολή προστίμου δεύτερης κατηγορίας χρηματικού ύψους διοικητικής κύρωσης (βαθμολογία 12-16) εντός των προηγούμενων τριών ετών ανεξάρτητα του αριθμού των μη συμμορφώσεων	7	
	Γραπτή σύσταση για μη συμμόρφωση/συμμορφώσεις που εκδόθηκε εντός του προηγούμενου έτους	5	
	Γραπτή σύσταση για μη συμμόρφωση/συμμορφώσεις που εκδόθηκε εντός των προηγούμενων τριών ετών	4	
	Δεν έχει παρατηρηθεί μη συμμόρφωση ή επιβληθεί κύρωση εντός των προηγούμενων τριών ετών	3	
	Δεν έχει παρατηρηθεί μη συμμόρφωση ή επιβληθεί κύρωση διαχρονικά	2	
ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ	≥ 3 έτη	3	
	≥ 2 έτη < 3 έτη	2	
	≥ 1 χρόνος <2 έτη	1	
	< 1 έτος σε περίπτωση μη συμμόρφωσης	3	
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	Συχνή εναλλαγή προσωπικού ΚΑΙ ανεπαρκές προσωπικό	3	
	Συχνή εναλλαγή προσωπικού Η ανεπαρκές προσωπικό	2	
	Σταθερό και επαρκές προσωπικό	1	
ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	Απουσία συστήματος πιστοποίησης	2	
	Παρουσία συστήματος πιστοποίησης	1	
ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΜΟΝΑΔΑΣ	ΥΨΗΛΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΑΝΩ ΤΩΝ 36	
	ΜΕΣΑΙΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	16-35	
	ΧΑΜΗΛΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΕΩΣ 15	

* Κατά περίπτωση επιλέγεται το κελί 20 ή 21 ή 22 ανάλογα με την κρίση σας για τη μη συμμόρφωση

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

(Οδηγίες για τον πρακτικό έλεγχο των ελαχίστων προδιαγραφών για την προστασία των ωοτόκων ορνίθων)

Μετρήσεις παραμέτρων εμπλουτισμένων κλωβών:

1.Επιφάνεια δαπέδου κλωβού

Βασική προϋπόθεση για την μέτρηση των κλωβών είναι οι κλωβοί να είναι άδειοι από τις όρνιθες, γι' αυτό θα πρέπει ο επίσημος κτηνίατρος να ζητάει από τον εκτροφέα να προχωρήσει στην αφαίρεση των ζώων από τον προς μέτρηση κλωβό.
Επίσης σε περίπτωση που στην ίδια εκτροφή χρησιμοποιούνται περισσότεροι του ενός τύποι κλωβοστοιχιών, τότε μετρώνται οι διαστάσεις τους ξεχωριστά.

Για τον υπολογισμό **της ολικής επιφάνειας του δαπέδου** σε τετραγωνικά εκατοστόμετρα, απαιτείται η εκ των προτέρων μέτρηση **του βάθους του κλωβού** και του **πλάτους του.**
Το πλάτος του κλωβού(Π) προσδιορίζεται μετρώντας την οριζόντια απόσταση που ορίζεται μεταξύ της εμπρόσθιας κάθετης πλευράς του αριστερού τοιχώματος του κλωβού και της εμπρόσθιας κάθετης πλευράς του δεξιού τοιχώματος του κλωβού.
Το βάθος του κλωβού (Β) προσδιορίζεται μετρώντας την οριζόντια απόσταση που ορίζεται μεταξύ της κάθετης πλευράς του οπίσθιου τοιχώματος (εσωτερικού τοιχώματος) του κλωβού και της κάθετης πλευράς του πρόσθιου τοιχώματος του κλωβού.
Η ολική επιφάνεια δαπέδου του κλωβού (Ε), βρίσκεται από τον πολλαπλασιασμό των δύο αυτών διαστάσεων, δηλαδή **Ε= Β x Π**

2.Ο **αριθμός των ορνίθων του κλωβού(Ν)** προσδιορίζεται διαιρώντας την ολική επιφάνεια δαπέδου του κλωβού(Ε), με την ωφέλιμη επιφάνεια που πρέπει σύμφωνα με την νομοθεσία να έχει στην διάθεσή της κάθε όρνιθα (600 cm^2), δηλαδή **Ν=Ε:600**

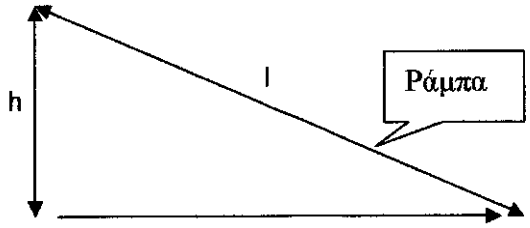
3. Για τον προσδιορισμό **της κλίσης του κλωβού χρησιμοποιούμε μοιρογνωμόνιο** και στην περίπτωση που δεν διατίθεται αυτό, υπολογίζουμε **την κλίση (Κ)%,** από τον τύπο **Κ=[(Υ1-Υ2) / Β] x 100.**
Όπου **Υ1 είναι το ύψος της εμπρόσθιας επιφάνειας του κλωβού** και αποτελεί το μεγαλύτερο ύψος.
Υ2 είναι το ύψος της οπίσθιας επιφάνειας του κλωβού.
Β είναι το **βάθος του κλωβού**.

4. Το **πλάτος του διαδρόμου** ανάμεσα στις σειρές των κλωβών, προσδιορίζεται μετρώντας την οριζόντια απόσταση ανάμεσα στις εξωτερικές επιφάνειες των ταϊστρών των απέναντι κλωβών.

5. Το **ύψος από το δάπεδο του κτιρίου μέχρι την κατώτερη σειρά κλωβών**, προσδιορίζεται μετρώντας από το δάπεδο του κτιρίου μέχρι την εξωτερική επιφάνεια του δαπέδου του κλωβού.

6. Πρέπει να μετρώνται κλωβοί από διάφορα σημεία του θαλάμου και για την πρόσβαση τις ανώτερες σειρές χρησιμοποιείται σκάλα.

7. Συσχετισμός με τον πίνακα υπολογισμού της γωνίας κλίσης της ράμπας. Όπου στη γωνία κλίσης της ράμπας αντιστοιχεί η γωνία κλίσης του δαπέδου του κλωβού.

Για τον υπολογισμό της γωνίας κλίσης της ράμπας φόρτωσης θα πρέπει να:
- μετρηθεί το ύψος της ράμπας (h) και το μήκος της ράμπας (l) με την χρησιμοποίηση μετροταινίας,
-Διαιρείται το ύψος δια του μήκους της ράμπας (h/l),
-Προσδιορίστε την γωνία κλίσης της ράμπας από τον παρακάτω πίνακα:

Γωνία της ράμπας (σε μοίρες)	**h/l**
1	0,017
2	0,035
3	0,052
4	0,070
5	0,087
6	0,105
7	0,122
8	0,139
9	0,156
10	0,174
11	0,191
12	0,208
13	0,225
14	0,242
15	0,259
16	0,276
17	0,292
18	0,309
19	0,326
20	0.342
21	0,358
22	0,375
23	0,391
24	0,407
25	0,423
26	0,438
27	*0,454*
28	0,470
29	0,485
30	0,500

Γενικά

Προσωπικό

- **Το προσωπικό και οι ιδιοκτήτες / εκτροφείς (όπου δεν απασχολείται προσωπικό) πρέπει να έχουν κατάλληλες ικανότητες και γνώσεις.**

- Πρέπει να διαθέτουν ειδική **εκπαίδευση** και να έχουν την **επαγγελματική επάρκεια** σε οποιαδήποτε εργασία απαιτείται να αναλάβουν όπως και εκπαιδευτική επάρκεια για τη χρήση οποιουδήποτε εξοπλισμού.
- Σε επίπεδο φάρμας, η επάρκεια επιτυγχάνεται με την αναπτυξιακή συνεργασία του εκπαιδευμένου προσωπικού που διαθέτει εμπειρία στο σχετικό σύστημα
- Ενώ υπό την επίβλεψη άλλων και πριν δοθεί η αποκλειστική ευθύνη για τα ζώα, το προσωπικό θα έπρεπε να έχει επιδείξει ικανότητα και κατανόηση για την παροχή φροντίδας στα ζώα, συμπεριλαμβανομένης της πρακτικής εμπειρίας στο αγρόκτημα, για να διασφαλιστεί ότι είναι σε θέση να προστατεύει τα ζώα υπό όλες τις προβλεπόμενες συνθήκες.

Εικόνα 7,8 : Ορθός τρόπος σύλληψης ορνίθων

<table>
<tr><td colspan="2">• Κτήρια</td></tr>
<tr><td colspan="2">• Όταν σχεδιάζεται νέος ορνιθώνας για ωοτόκες όρνιθες, θα πρέπει να επιλέγεται <u>κατάλληλος χώρος</u> λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους από εξωτερικούς περιβαλλοντικούς παράγοντες, όπως κυκλοφορία, θόρυβος, φως, δονήσεις, πλημμύρες, ατμοσφαιρική ρύπανση, θηρευτές, εγγύτητα με άλλες μονάδες πουλερικών και κίνδυνοι ασθενειών.</td></tr>
<tr><td colspan="2">• Όπου ενδείκνυται, θα πρέπει να αξιοποιηθούν τα εξωτερικά περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά για την παροχή καταφυγίου και την προστασία των ορνίθων από αρπακτικά, τρωκτικά και άλλους θηρευτές..</td></tr>
<tr><td>• <u>Ο σχεδιασμός, η κατασκευή και η συντήρηση περιβόλων, κτιρίων και εξοπλισμού για ωοτόκες όρνιθες πρέπει να είναι έτσι , ώστε:</u></td><td>• Να επιτρέπεται η κάλυψη βασικών βιολογικών αναγκών και η διατήρηση της καλής υγείας και της ευζωίας.</td></tr>
<tr><td rowspan="7">
Εικόνα 9: Ορνιθώνας ωοτόκων</td><td>• Να διευκολύνεται η καλή διαχείριση των ορνίθων και η τακτική επιθεώρηση όλων των περιοχών/ επιπέδων.</td></tr>
<tr><td>• Να επιτρέπεται η διατήρηση των καλών συνθηκών υγιεινής και της ποιότητας του αέρα.</td></tr>
<tr><td>• Να προστατεύουν, στο βαθμό που είναι αναγκαίο και δυνατό, από τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες, τους θηρευτές και τους κινδύνους για την υγεία τους.</td></tr>
<tr><td>• Να περιορίζεται ο κίνδυνος ασθένειας, διαταραχών που εκδηλώνονται από αλλαγές συμπεριφοράς, τραυματισμών που προκαλούνται από τις όρνιθες μεταξύ τους και, στο μέτρο του δυνατού η μόλυνση των ορνίθων από τα περιττώματα.</td></tr>
<tr><td>• Να αποκλείονται τα αρπακτικά πτηνά, τα τρωκτικά και τα άγρια ζώα και να ελαχιστοποιούνται τα έντομα</td></tr>
<tr><td>• Να επιτρέπεται η πρόληψη και η θεραπεία προσβολών από έξω - και ένδο παράσιτα</td></tr>
<tr><td>• Να παρέχεται επαρκής, κατάλληλος φωτισμός για την έκφραση της φυσιολογικής συμπεριφοράς.</td></tr>
</table>

- Ο εξαερισμός, η θέρμανση, ο φωτισμός, οι γραμμικές ταΐστρες και ποτίστρες και κάθε άλλος εξοπλισμός ή ηλεκτρική εγκατάσταση πρέπει να σχεδιάζεται, να τοποθετείται και να εγκαθίσταται έτσι ώστε να αποφεύγεται ο κίνδυνος τραυματισμού των ορνίθων.
- Οι όρνιθες πρέπει να εκτρέφονται με τέτοιο τρόπο ώστε να διατηρούνται καθαρές.
- Όλοι οι χώροι, ο εξοπλισμός και τα σκεύη με τα οποία έρχονται σε επαφή οι όρνιθες πρέπει να καθαρίζονται και να απολυμαίνονται πλήρως σε τακτά διαστήματα και οπωσδήποτε κάθε φορά που πραγματοποιείται υγειονομική εκκένωση και πριν την εγκατάσταση νέας παρτίδας ορνίθων.
- Εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν πολλούς ορόφους πρέπει να συνοδεύονται από κατάλληλες διατάξεις ή μέτρα που να επιτρέπουν άμεση και απρόσκοπτη επιθεώρηση όλων των ορόφων και να διευκολύνουν την απομάκρυνση των ορνίθων

Πυκνότητα εκτροφής και ελευθερία κινήσεων

- Η Ελευθερία της κίνησης, λαμβάνοντας υπόψη τα είδη και σύμφωνα με τις καθιερωμένες εμπειρίες και τις επιστημονικές γνώσεις, δεν πρέπει να παρεμποδίζεται, ώστε να προκαλούνται άσκοπες ταλαιπωρίες ή τραυματισμοί.
- Όταν τα ζώα είναι συνεχώς ή περιστασιακά δεμένα ή περιορισμένα, πρέπει να δίνεται ο κατάλληλος χώρος για τις φυσιολογικές και ηθολογικές τους ανάγκες σύμφωνα με την καθιερωμένη εμπειρία και τις επιστημονικές γνώσεις.
- Για τον προσδιορισμό της πυκνότητας εκτροφής, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η φυλή ωοτόκων ορνίθων, το σύστημα στέγασης, το μέγεθος αποικίας, η θερμοκρασία, ο εξαερισμός και ο φωτισμός, καθώς και ο αριθμός των φωλεών και τα αποτελέσματα ευζωίας του προηγούμενου κοπαδιού.
- Ο αριθμός των ορνίθων μπορεί να χρειαστεί να μειωθεί σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης πχ θερμική καταπόνηση.
- Οι προγραμματισμένοι αριθμοί ορνίθων για μελλοντικά σμήνη μπορεί να χρειαστεί να μειωθούν, όταν τα στοιχεία από το ιστορικό δείχνουν ότι ο εξαερισμός δεν επαρκεί για να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις μικροπεριβάλλοντος της εκτροφής, για παράδειγμα, να ρυθμίσει τη θερμοκρασία, τα επίπεδα αμμωνίας και την κατάσταση της στρωμνής.

Κούρνιασμα

- Τα δάπεδα πρέπει να είναι κατάλληλα σχεδιασμένα και οι κούρνιες από υλικά που είναι άνετα και δεν προκαλούν πόνο, αγωνία ή τραυματισμό στις όρνιθες.
- Οι κούρνιες θα πρέπει να παρέχουν επαρκή στήριξη, ιδιαίτερα για τα μπροστινά δάχτυλα και τα νύχια κάθε ποδιού.
- Οι κούρνιες πρέπει να έχουν επαρκές μήκος για να επιτρέπεται το κούρνιασμα όλων των ορνίθων ταυτόχρονα. (Περίπου 11 cm είναι το προτιμώμενο μήκος, με διάμετρο περίπου 3,5 cm.)
- Οι κούρνιες πρέπει να διατηρούνται αρκετά στεγνές και καθαρές.
- Πρέπει να παρέχονται τουλάχιστον 15 εκατοστά χώρου κούρνιας ανά όρνιθα και οι κούρνιες πρέπει να είναι πλήρως προσβάσιμες για να μπορούν να μετρηθούν ως χώροι κουρνιάσματος.
- Τα δοκιδωτά δάπεδα ή οι ενσωματωμένες κούρνιες ή οι προσαρτημένες στο δάπεδο, δεν υπολογίζονται ως χώροι κουρνιάσματος.
- Οι υπερυψωμένες κούρνιες μπορούν να προσφέρουν έναν άνετο χώρο ανάπαυσης για τις όρνιθες.
- Όταν έχουν την ευκαιρία, οι όρνιθες φυσικά αναζητούν κούρνια πάνω από το επίπεδο του εδάφους και για να κουρνιάσουν τη νύχτα και προτιμούν τις ψηλότερες κούρνιες που διατίθενται.
- Οι κούρνιες δεν πρέπει να είναι πολύ ψηλά έτσι ώστε οι όρνιθες να έχουν λιγότερες πιθανότητες να τραυματιστούν κατά την κάθοδο.
- Οσο αυξάνει το ύψος της κούρνιας σε σχέση με το επίπεδο του δαπέδου ή της στρωμνής το ίδιο αυξάνει το ποσοστό των ορνίθων με κατάγματα του στέρνου στο τέλος της ωοτοκίας.
- Ένα μέγιστο ύψος περίπου 1 m πάνω από το επίπεδο του δαπέδου θα μειώσει τις πιθανότητες βλάβης των οστών.
- Πρέπει να υπάρχει επαρκές κενό και από τις δύο πλευρές οποιασδήποτε κούρνιας για να επιτρέπεται στις όρνιθες να πιαστούν στις κούρνιες χωρίς τον κίνδυνο παγίδευσης των νυχιών τους.
- Εάν ορισμένα πτηνά παρουσιάζουν κακή κατάσταση άκρων, θα πρέπει να επανεξεταστεί ο σχεδιασμός, η τοποθέτηση και ο αριθμός των κουρνιάστρων.
- Οι κούρνιες που είναι ορθογώνιες ή τετράγωνες και όχι στρογγυλές ή οβάλ, και ελαφρώς τραχιές παρά λείες για να παρέχουν πρόσφυση είναι προτιμότερες, και προκαλούν λιγότερη πίεση στην τρόπιδα του στέρνου.
- Οι κούρνιες δεν πρέπει να τοποθετούνται πάνω από την περιοχή της στρωμνής.
- Οι όρνιθες που σκαρφαλώνουν σε ακατάλληλες δομές, όπως στην άκρη της γραμμικής ταΐστρας, μπορεί να εμφανίσουν τραυματισμούς στα πόδια και να εμποδίζεται η πρόσβαση των άλλων ορνίθων στην τροφή.
- Όπου εμφανίζεται η παραπάνω συμπεριφορά, μπορεί να υποδεικνύεται ότι δεν υπάρχει επαρκής αριθμός από κούρνιες διαθέσιμος.
- Εάν συμβεί, η προσθήκη κουρνιάστρων θα προλαμβάνει αυτά τα αρνητικά αποτελέσματα.
- Η χρήση φωτισμού με προσανατολισμό προς τα κάτω μπορεί να βοηθήσει τις όρνιθες να οδηγηθούν στις κούρνιες ευκολότερα.

Υλικά εμπλουτισμού
• Τα υλικά εμπλουτισμού μπορεί να βελτιώσουν την υγεία και την καλή διαβίωση των ορνίθων κατά τη διάρκεια της εκτροφής και της ωοτοκίας, μειώνοντας την επιθετικότητα, το ράμφισμα, τις αντιδράσεις φόβου και καταπόνησης. Θα πρέπει να εφαρμόζονται ορισμένα μέτρα για την αποτροπή των κρουσμάτων βλαβερού ραμφίσματος, όπου είναι δυνατόν, και για τον περιορισμό ή την πρόληψη της συμπεριφοράς αυτής, εάν εμφανιστεί. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνεται η παροχή εναλλακτικών υποστρωμάτων για ράμφισμα, όπως υπόστρωμα αναζήτησης τροφής, δέσμες σπάγκου, συμπαγή τεμάχια για ράμφισμα ή άχυρο· ο εφοδιασμός με οπτικούς φραγμούς· η μείωση της έντασης του φωτός κατά περιόδους ή προσωρινά ή η χρήση κόκκινου φωτός .
• Μπορεί επίσης να βελτιώσουν την αντοχή των οστών αυξάνοντας το επίπεδο σωματικής άσκησης
• Τα πτηνά που στεγάζονται σε κακής ποιότητας περιβάλλον, το οποίο δεν τους επιτρέπει να αναζητούν την τροφή τους, να ασκούνται ή να αλληλοδρούν με άλλα άτομα του ίδιου είδους, θα πάσχουν από χρόνια αγωνία, η οποία μπορεί να εκδηλώνεται με στερεότυπη συμπεριφορά, π.χ. αυτοακρωτηριασμό, ράμφισμα φτερώματος και γρήγορο βηματισμό.
• Η ενθάρρυνση της συμπεριφοράς της βόσκησης, παρέχοντας την ευκαιρία της αναζήτησης και του ραμφίσματος υλικών στο περιβάλλον, συνεπάγεται τη μείωση του ραμφίσματος προς τις άλλες όρνιθες,
• Ένα περιβάλλον που προσφέρει ερεθίσματα αποτελεί σημαντικότατο παράγοντα ευζωίας των πτηνών. Θα πρέπει να παρέχονται κούρνιες, χώμα και υδρόλουτρα, κατάλληλες θέσεις και υλικά εμφώλευσης, αντικείμενα για ράμφισμα και υπόστρωμα για αναζήτηση τροφής για τα άτομα που ωφελούνται από αυτά,

Κατάλληλα υλικά εμπλουτισμού είναι:	
• Άχυρο και μπάλες από άχυρο	
• Σταθερές φωλιές και πλατφόρμες σε διαφορετικά επίπεδα για την υποστήριξη διαφορετικών συμπεριφορών κατά τη διάρκεια της ημέρας και της νύχτας, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας από άλλα πτηνά.	
• Τροφές για ραμφίσματα	
• Πέτρες ραμφίσματος	
• Δοχεία αμμόλουτρου	
• Καταλύματα για την παροχή επιπλέον χώρου,	

Εικόνα 10: Όρνιθες σε άχυρο

στρωμνής και παροχή φυσικού φωτός στα συστήματα εκτροφής όπου δεν είναι δυνατή η πρόσβαση ή είναι περιορισμένη για ορισμένες χρονικές περιόδους. • Δεν θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στις μετρήσεις των ορνιθώνων για τον υπολογισμό της φόρτισης.	 **Εικόνα 11:** Αμμόλουτρο

• Φωλιές

- Οι φωλιές είναι ένας ξεχωριστός χώρος, για την ωοτοκία.
- Η παροχή φωλιάς σε όρνιθες ωοτοκίας απαιτείται για να δοθεί μια άνετη περιοχή στην οποία οι όρνιθες θα εναποθέσουν το αυγό και θα ικανοποιήσουν τη συμπεριφορά φωλιάσματος, η οποία ελέγχεται ορμονικά.
- Όταν έχουν την ευκαιρία, οι όρνιθες φυσικά αναζητούν απομονωμένα, άνετα μέρη για να ωοτοκήσουν.
- Όπου τοποθετείται μεγάλος αριθμός αυγών έξω από τη φωλιά, αυτό πιθανώς υποδηλώνει ότι αυτές οι ανάγκες δεν ικανοποιούνται ή ότι οι όρνιθες δεν οδηγούνται στη φωλιά κατά την έναρξη της ωοτοκίας.
- Οι φωλιές πρέπει να είναι προσβάσιμες.
- Θα πρέπει να απομονωθούν και να διαχωριστούν με σαφήνεια από άλλες περιοχές μέσω διαχωριστικών, όπως κουρτίνες, επιτρέποντας έτσι στις ωοτόκες όρνιθες να απομονωθούν από αυτές που πραγματοποιούν άλλες δραστηριότητες.

Οι κουρτίνες πρέπει να έχουν μήκος μέχρι το δάπεδο της φωλιάς ή όπου είναι απαραίτητο, με όσο το δυνατόν μικρότερο κενό ώστε να επιτρέπεται στο αυγό να περνά από κάτω.

- Οι γραμμικές ταΐστρες ή άλλοι εξοπλισμοί δεν θα πρέπει να βρίσκονται

ή να έχουν πρόσβαση στην περιοχή των φωλεών.

- Τα διαχωριστικά μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για την πρόκληση χαμηλότερης έντασης φωτός στην περιοχή της φωλιάς.
- Οι όρνιθες προτιμούν πολύ χαμηλό φωτισμό (λιγότερο από 1 lux) στη φωλιά και έτσι ο σχεδιασμός και η τοποθεσία της φωλιάς να γίνεται σύμφωνα με τις ανάγκες χαμηλού φωτισμού.
- Ο φωτισμός φωλεών μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να ενθαρρύνει τις νεαρές όρνιθες να εξερευνήσουν την περιοχή της φωλιάς. Οι ωοτόκοι όρνιθες θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε φωλιές δύο εβδομάδες τουλάχιστον πριν από την έναρξη της ωοτοκίας και, το αργότερο, στην ηλικία των 16 εβδομάδων. Ωστόσο, ο φωτισμός θα πρέπει να χαμηλώσει μόλις η παραγωγή αυγών στο κιβώτιο φωλιών φτάσει σε ένα αποδεκτό επίπεδο, για να αποφευχθεί ο σημαντικότερος κίνδυνος ραμφίσματος αμάρας.
- Οι φωλιές πρέπει να μην έχουν υγρασία και πρέπει να είναι επενδυμένες με τέτοιο τρόπο ώστε να δημιουργείται ένα περιβάλλον που να ενθαρρύνει τη συμπεριφορά φωλιάσματος.

Υλικά όπως ο πλαστικός τεχνητός χλοοτάπητας, το καουτσούκ με παχύ πέλος είναι αποδεκτά υπό την προϋπόθεση ότι αρκούν για να αποτραπεί η επαφή των ορνίθων με το συρματόπλεγμα του δαπέδου φωλιάς.

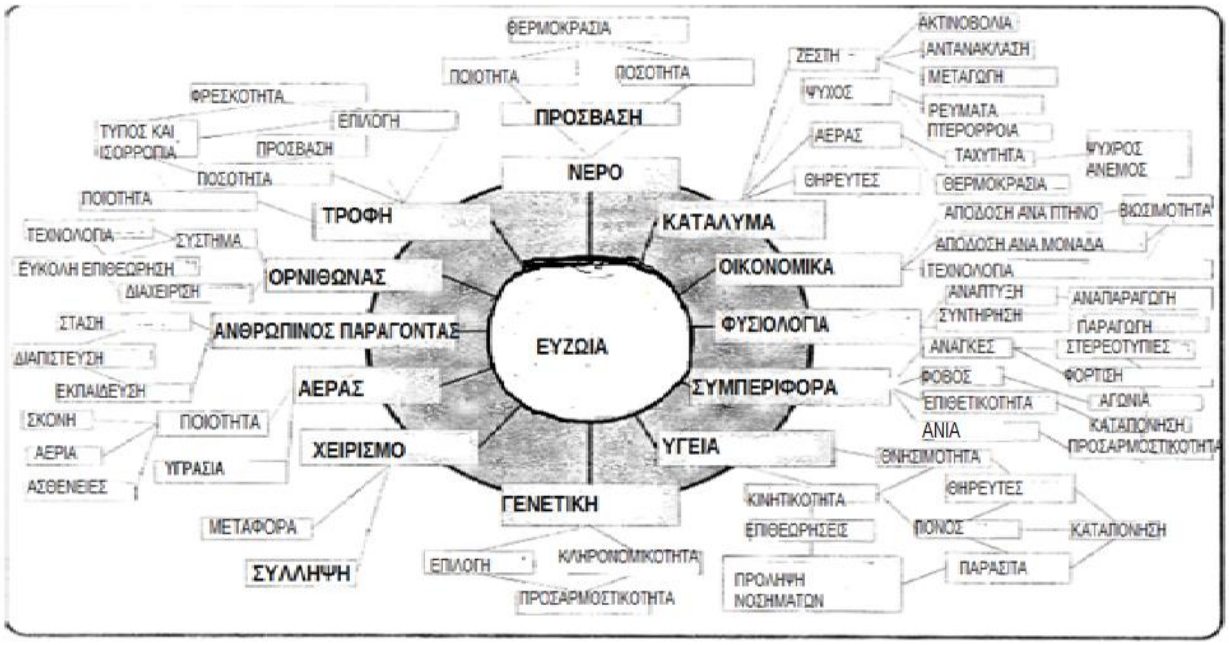
- Οι μεμονωμένες φωλιές πρέπει να είναι σχεδιασμένες για να φιλοξενούν μόνο μία όρνιθα κάθε φορά.

Εικόνα 12&13**: Γραμμή αυγών και φωλιά σε εμπλουτισμένη κλωβοστοιχία**

Στρωμνή
• Οι όρνιθες θα πρέπει επομένως να έχουν πρόσβαση σε υλικά καλής ποιότητας κατάλληλα για την έκφραση φυσιολογικών συμπεριφορών, όπως το κύλισμα και το σκάλισμα, και για την πρόληψη προβλημάτων υγείας και ευζωίας.
• Η στρωμνή πρέπει να είναι εύθρυπτη και στεγνή στην επιφάνεια.
• Θα πρέπει να έχει μικρά (π.χ. μικρότερα από 1 ή 2 cm) ελεύθερα σωματίδια (π.χ. πριονίδι, άμμο, κομμένο άχυρο) τα οποία οι όρνιθες μπορούν να χειριστούν εύκολα και να ανακατεύονται στο φτέρωμα τους.
• Η στρωμνή από λεπτά σωματίδια, που είναι απορροφητικά και με χαμηλή περιεκτικότητα σε λιπίδια, είναι ιδανική για κύλισμα, καθώς μπορεί να διεισδύσει μεταξύ των φτερών και θα απομακρύνει την περίσσεια του λίπους από τα φτερά (πχ άμμος).
• Στρωμνή που αποτελείται από μεγαλύτερα σωματίδια μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως στρώμα βάσης, αρκεί να διασπάται εύκολα και να συμπληρώνεται με ένα άνω στρώμα μικρότερων σωματιδίων.
• Η στρωμνή θα πρέπει να ελέγχεται συχνά για σημάδια μούχλας ή προσβολής, ειδικά κάτω από τις ποτίστρες ή κοντά στα τοιχώματα, και θα πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την αποκατάσταση οποιουδήποτε προβλήματος.
• Η στρωμνή πρέπει να συμπληρώνεται όπως απαιτείται για να διατηρείται το βάθος και η ευθραυστότητά της.
• Η ποιότητα της στρωμνής μπορεί επίσης να βελτιωθεί μειώνοντας τη φόρτιση.
• Η διαρροή από τις ποτίστρες μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην ποιότητα της στρωμνής.
• Οι ποτίστρες πρέπει να συντηρούνται και να τοποθετούνται στο κατάλληλο ύψος για να είναι προσβάσιμες από όλες τις όρνιθες.
• Η πίεση του νερού πρέπει να ελέγχεται τακτικά για να διαπιστωθεί ότι δεν έχουμε διαρροή.
• Τα άλατα από τις ποτίστρες πρέπει να αφαιρούνται συχνά (μεταξύ των κοπαδιών) για να ξεπεραστούν προβλήματα με διαρροές.
• Οι διαρροές νερού πρέπει να επιδιορθώνονται αμέσως.
• Η τοπική αντικατάσταση στρωμνής σε περιοχές που έχουν πληγεί σοβαρά, σε συνδυασμό με τον αυξημένο εξαερισμό και την αυξημένη θερμοκρασία, βοηθά στην απομάκρυνση μεγάλων ποσοτήτων υπερβολικής υγρασίας.
• Η ποιότητα της στρωμνής μπορεί να επηρεαστεί από τα ανοίγματα στα συστήματα ελεύθερης βοσκής.

Σχήμα 3:Stewart 2001 Proc. Aust. Poult. Sci. Symp.; courtesy P. Szepe